

DE
FXECRABILI ET
NEFANDA FRATRVM RVVENORVM,

in Serenissimi Scotorum Regis caput conju-

ratione, apud Perthum Augusto mense

An. 1600. vera ac di-
lucida narratio.

Cui præmissa est Præfationis loco velutatio cum Lectore in fide &
assensu commodando paulò religiosiore.

His accessere ad Regem Soteria, Carmine Heroïco.

Ecce improbi tendunt arcum, apiant sagittas suas nervo, ad jaculandam in cali-
gine contra rectos corde. Atqui illis propositus destruentur: Iustus enim
quid operatus est? Psal. 11. ver. 3. & 3.

EDINBURGI EXCVDEBAT RO-
BERTVS CHARTERIS

Typographus. 1601.

Cum Privilegio Regio.

Pa. Petavius

DE
EXCELLENTISSIMO
REVERENDISSIMO PATRI ARCHIEPISCOPO
IN CHRISTO

Carissimi filii
omnesque christiani
qui in hac urbe
habitate
et in hac
diocesi
residete
et in hac
parochia
congregati
estis
et in hac
synodo
congregati
estis
et in hac
synodo
congregati
estis

A

pro
cen
per
noc
fuc
mie
ade
fili
one
Lel
duo
in p
gio
acu

pro
cen
per
noc
fuc
mie
ade
fili
one
Lel
duo
in p
gio
acu

Ad Lectorem pro intemerata Narrationis huius fide,

PRÆSCRIPTIO.

N tibi, Lector, narrationem, quam Tragicis si-
ue prodigiis, per me licet, hactenus inserat, ve
de intemerata narrantis fide nihil addubites.
Narrationem quidem certè, quæ ordinem, euen-
tumque pessimi facinoris puriter simpliciterque
proponit: at consilia, causas, finesque rerum,
quorum pleraque in ambiguo, aut incomperta,
nec exponit obertim, nec. (quod Historia est
proprium) de rebus ipsis indicat. Et Narrationem vnam adeo simpli-
cemque, ut in ea verborum apparatus, orationisue ornamenta magno-
pere si desideres, frustra sis. Res enim per se nimis atrox ac invidiosa, le-
nocinium & quasitos arte colores circumponi sibi non patiebatur, quo
fusco compitor & calamistris, eo maiorem forsitan Lectori scrupulum
iniecitur. Veritatis enim ait ille, simplex est oratio. Aique
adeo prodigiis adscribere nō dubitavi: Tum ex meo ipsius sensu, qui cō-
siliū, & modum, atque euentum facinoris, & vniuersum rei gesta rati-
onem, omnia certe agnosco miraculo proxima. Tum multo magis, mi
Lector, ex tuo: quem ego audio in præcipuis Tragoedia huius actoribus
duo potissimum admirari: Primum in Rege, qui insidijs appetitur; alterum
in proditore, qui istiusmodi se audem architectatus. Nam & assidue prodigi-
o tibi videtur, Principem admirabili solertia ingenij, singulari iudici-
acumine, maximo rerum visu, ab homine adolescente puluerem scholæ

PRÆSCRIPTIO

tu n non ita multo ante egresso, tam occasione leuicula ne prope fuisse in fraudem inductum: tum etiam cum fraudem vel maxime suspectaretur, summi discriminis memoriosum. Nec rursus miraculo carere vide: in hominem adulescentem hic mihi conuictam, ipsum intellige, qui caliciamentum consuit, non fratrem fraudis ministrum qui consuetum modo induit: ^{hic} duos supra viginti annos natum, amplius a natura, vberius a doctrina informatum, in magna domi re, bona foris fama, summa apud omnes gratia, in caput Principis sui ob singulares virtutes omnibus carissimum, & de illo imprimis optime meriti, sine probabili aliqua causa conspirare. Et tamen si voti, compos factus esses curiosus alieni operis arbiter Momus, ac fuissent illa in pectore fenestra per quas daretur adiutus ad introspiciendum in adyta mentis viri usque: fores hic, opinor,

Nil adeo magnum, neque tam mirabile quicquam,
Quod non paulatim minuant mirarier omnes.

Vidisses enim in Rege præter alias dotes Regias, nitentem puramque mentem, insolentem malorum artium, ut fraudes struere, ita metuere nesciam: vidisses fidem Sanctissimum humani pectoris bonum. Contrà in proditore malam mentem, impurum animum, simulandi dissimulandi que artificem, Astutam vapido sub pectore Vulpem: hominem quam foris inanis, ceteri fulgore viscendum, introrsum tam turpens, luridum, virulentum. Neque fraudem ipsam capitalem habere nunc clarius oculis subiectam, quam cogitati facinoris causas, consilia, finem, sensibus animoque coprehensa teneres: adeo quid ille tanto flagitio volebat, quid captabat, aut meditabatur, liquido dignosceres. Verum utcumque voto non fringitur scilicet Momus, si tibi omnium humani ingenij lubricum & defultoriâ fortuna vicissitudinè aqua iudicij lance mecum expendere: simul animis ratione reuocare ad veritatè: nihil opinor, reperietur etià in istis que miraculo proxima videbantur, adeo fidei absenti quod litum, vel mediocriter sapientis assensu debeat romorari. Nā si quos stupor, aut liuor, aut alius quispiā adfectus ita præpediat: ut obstinauerint animo ad illusterrimam veritatē Solē, miro meridie caligare, ad horum ego aures pro cymbalo non sum futurus. Te tantum Lector benignior, qui in omni negotio inuentus ac suspensus ambulare cupis: in fide autem & assensu potissimum tardus lentusque esse amas, cum eo, ut semitā qua catur in viā paratus

AD LECTOREM.

paratus sis ingredi: te inquam, pro virili suare est animus: & scrupulū istum unum aut alterum, qui te sollicitū habet eximere: ne si iuani credulitate iam tempore ipso propē satus confutata, hærere aut fluctuare porro pergas, cum isthac tuā religionē (ut parcissime loquar) dignus esse odio videare. Atque ut id magis fiat ordine: de Principis fiducia primū paucis: dein de sceleris instinctore pluribus disseram. Nam quod tibi videtur parum dignum regio fastigio, nec principi satis decorum, pro auri olla caput in discrimen mittere: equidem non vapularem, si vero vinceret vel aurum Regi tantū in mente fuisse: vel de infidiis & vita periculo saltem iudicio cuiusquam illi constituisse. De discrimine concepta magis quam iniecta suspitio, fecit aliquantisper animi pendulū: sed dum rectoris vir spiritus religioni habet absque manifestis indicis alienā virtutē suspicionē violare, quid mirum si ea sollicitudo mox vertit in fiduciā? Quod si auri cupidine velut aurum ipsius simplicitatē putas, quā vellent prestatissimi Regis ingenium iuxta mecum exploratum haberes. Neque enim modō quibus ille intime notus, sed & cōmuniter omnes qui ē vulgo id sciunt, splendens hoc aurū, quod aliis mortalibus prastringit oculos: illū planē negligere, atque oculo (ut poeta loquitur) irretorto adspicere. Illē ne ut salutē suā & publicā auro contra chyrā non habeat: cui tā ample, tamque frequentes pecuniarū conquirendarū rationes, salua & vita & existimatione, cura cordis impendiō nunquā fuerunt? Basileiam graphicē admodū & magnificē (vix decebat & Deam & Iove prognatā) in oratione de regno depingit Dion Chrysostomus. Aurum quidem copiosum habentē iuxta pedes cumulātū, sed cuius aspectu nihil afficiatur: magis omni genis quae solum ipsius circūiecta sint, animalibus deletetur. Et tu audebis credere Regem clarissimū expressissimā meherclē Basileias Ideam: quippe quem venationis auocamentum mirificē capit & rapit, aurum nec capit nec tenet, relicta ferarum consecratione speratā auri pradā vel periculo capitis persequiturū? Ino contra, hoc unū in eo populares desideramus, maiorē ad re attentionē, in opibus congerendis, thesauris accumulandis, fisci utilitatibus promouendis studiū vehementius. Sed nimirum Hierusalem unicum vix ad virtutem instituenda exemplar ille sibi proposuit ad imitandum, Quem quod memorant nudū incesse

PRÆSCRIPTIO

Leonis duntaxat exuvias indutum, id eo sensu viri rerum intelligentes accipiunt: quod neque aurum neq. argentū, neque vestimenta pretiosa in magno pretio habuerit, omnia nisi ut exercenda liberalitatis essent, nullo loco numeraverit. Ad eundem modum Rex noster aurū, argentum, aliq. in fortuna ditione posita, qua miseri mortales misere cupiunt, in postremis ducit: ea non appetens nisi ad unicā gratificandi facultatē: in subditorum benevolentia, amicorūque fide firmissimū regni praesidium, & maximum Imperij instrumentum positum existimans: hunc thesaurum etiam Regia Persarum gaza anteponens. Quare meo quidem animo, quidlibet causse comminiscere potius, quā ut auri cupiditatē principi munificentissimo obrundas. Ego magis adducor ut credā res novitate indutū, aut incolūmitatis publicae studio, dum ab auro extraneo non iniuria metuit rerum domi turbandarum materiā. Et quanquā auri inspicieñs provinciā vni ē purpuratis suis poterat demandare, & nullo suo discrimine ad se deferendum curaret: tamen qui morum in eo candorē, & prōpterea suis omnibus humanitatē reputabit, etiam hic antiquum obtinere nihil mirabitur. Quid est enim Regi humanissimo familiaris, quā comiter invitātū in nobilissimū virorū ades cū libentia itaret: adque quantū potest rarissimo comitatu? Nēpe quia moderata ac pacifica multorū annorū gubernatione id se consecutū arbitratur, ut amore civiū & benevolentia septus, munimento alio non egeret: innocentia suā praesidio contra vim omne satis firmiter munitum. At enim, inquires, hominis erat parū considerari, postquā subolissent illi insidia, non cogitare tum seculum quo viveret in quo nisi quam tuta fides: tūc quā ipse personam sustineret. Certē quidem nec eum ignorabat ad fraudē, perfidiam & veteratorias artes affabrē factum: neque illud nesciebat, eum qui multorū se custodem profiteatur ex sapientum scito, Sui primum capitis custodem esse oportere: sed cogitabat rursus nihil esse causse, cur adversus ipsum fallaciam intenderent eoque Magoum animum decere magnam fortunā. Imo, ut est historiāū omnis aui exequētissimē, non fugiebant eum exempla illustriū virorum, qui etiā tunc, cū cades & venena suspicarentur, maioribus animis quā successibus in vita periculum incurrissent. Meminerat capitale fuisse Dionī, cum

insidias

AD LECTOREM.

insidiis à Calippo opinione praecepisset, quod amicū & hostiū formidare nollet. Nec minus funestū Antipatro Cassandri filio, qui ad cenā vocatus à Demetrio, qui cum ipso prius cenasset, non recusavit unā ire, licet sibi valde metueret, ne videretur ei diffidere, qui ipsi filius fuisset. Meminerat Hercule Alexandri ex Baryne filium, à Telypharchonte ad cenam invitatum, cum & suspectam haberet eam invitationē, & excusasset incommodam valetudinem, subdola hominis versipellis oratione ut in suum ipsum exitum viā proficisceretur, adductum. Quaequidem & alia eiusdem modi exempla quancumque eum admonerant, quantum possat adire periculi: tamen animo interitus coepitum urgebat: quod amoris fiducia suspiciones non admitteret: & animi recte factorum conscientia erectum anticipet fidei metum, & periculorum cogitationem averfaretur ac diffelleret. Ecce igitur ut decebat virum fortem, fecit quod ante eū excelsopleriq. animo: fecit quod aliquando ille Regum invictissimus Alexander, qui iniecto a purpuratis suis metu de perfidis medicis pro medicata potione venenum propinaturi, postquam secreta astimantione expendisset quicquid in utraq.que partē speravit metui subiacerant, tandem satius iudicavit (ait Curtius), alieno mori scelere, quam metu suo. Nam & Serenissimus noster Princeps, cum aliquādiu animum in diversa versasset, decrevit tandem cuiuslibet discriminis eventum potius expectare, quam eius hominis, quē sperabat amicissimum, & sciebat multis magnisq. beneficijs sibi pigneratū, fidē pradammare. Itaque quamvis Dionī, Antipatro, & alijs, qui suorum insidijs circumventi, eiusmodi confidentia magno constitit: certe ut olim Alexandro (referente Curtio) Sua temeritas cessit in gloriam: ita, Deo immortali band dubie totius huius actionis clauum moderante, istaec sine fiducia, sine temeritas est, Regi mitissimo non in gloriam modo cedere debet, sed & in securitas tem. Ecquis enim erit ille tam male volente Genio natus, qui in posterum audebit attentare adversus eum, cui Deus nullo loco deesse animadverterit: & extremis praesertim temporibus videt opem adferre praesentissimam? Inimicum sit, imò vero impium, non eius charitate flagrare ardentius: admiratione plus tenari, magis

PRÆSCRIPTIO

ac magis vènerandum sacrosanctumque habere enim, quàm Numinū
 oximè clarum esse, valētissima in desperatissimis rebus suppetia clarè
 testificantur. Etenim qui in hoc negotio sola rationum humanarum
 momenta intueatur, ne ille non solum tota via, sed & toto aberrat ca-
 lo. A cœlo enim & provida illa mente, qua serie nobis incognita,
 supèra inferaq. moderatur ac gubernat, universa huiusce negotij dispō
 sitio est. Vidit nimirum aeterna illa mens regē piū, probū, beneficū
 comitate & morum facilitate nulli homini secundum, eo natum
 seculo, cuius hac labe, virtuti & innocentie insidre velle: atq. nihil
 ignominiosius credere, modestā simplicitate, & probitate in summa
 fortuna. Ideo visum illi in clarissimo Principe rarum ac singulare
 exemplum proderet, fidissimam esse custodiam Principis ipsius
 innocentiam: Periclitari eam posse, & oppugnari: at nec expugnari
 nec opprimi. Vidit itidē periculum esse, ne à Divina opis civisique
 amoris fiducia, securior esset quā ratio: eoque enim qui amoris
 excubys septum sese putabat, paullo momento terrore suorum suc-
 cinxit: ut in loco admodum lubrico temperamentum adhibere
 meminert: integritatē quidē consertis (ut aiunt) manibus retentam,
 sed simul, generose cautus, & cura ignavis circumspēctus. Vidit
 denique in ea incidisse tēpora, quibus, ipso auspice ac duce, magna
 illi movenda moliendaque essent. Itaque placitum benignissimo
 Parenti in Principe eius Auspiciis ductūque magna ausuro, præter
 superiora, permulta quidē & praelustria fauoris sui experientia,
 unum insignitissimum paterne benignitatis documentum edere:
 tūm ad iungenda et efficacius hominum studia, tūm ad animum
 ipsi hac veluti amoris tessera, in omnē deinceps vitā firmiter
 obfigillandum. Ut in periculis obeundis, aut laboribus pro Nominis
 sui gloria, Regni ornamento, dignitatis amplitudinisque Regie
 incremento suscipiendis nunquā fatiscat, aut deficiat animo, sed
 post acceptum Divini presidij cā certum arrhabonē, auxiliare
 Numinis copias in rebus quālibet arduis perpetuō sibi spondat
 omnia potēta: Dii me tueantur, diis pietas mea curæ est. Nam
 si summus Ille arerū arbiter, Scotorum Regi fecisset opinionē quo
 maxime vallet modo bonitatē suā experiri, quanquā profectō
 nescio an alio aliquo maluisset, hoc unum scio certiore quam ex-
 perime

AD LECTOREM.

Expertus est, ne optasset quidem. Quamobrem, mi Lector, de sine ingenij tui acumine non tam Regis optimi, quam Dei ipsius consilium, sollicitare: vana cogitationū mittens, Providentia decreto te permittit: quod Deo placuit, idem ut tibi non displiceat aequum cense, atque in Trismegisti Solomonis verivēbio acquiesce. Cor Regis in manu Dei ad inclinandum illud quocunque vult. Item. Vt Coeli altitudo aut profunditas terræ inperscrutabilis est, ita inpervestigabilis est Regis animus.

Itam altera parte admirandum ac propè incredendum tibi videbatur, invenem, natalibus clarum, opibus florentem, domestica externaque disciplina liberaliter institutum, prudentia doctrinaque opinione apud omnes ordines gratiosum, pessimo post homines natos iugatio omnium expectationes ludificari, seque cum illustri familia in probri nunquam intermorituri precipitium pessum dare. At ego contrā tristē ac miserabilem fortasse casum ut agnosco, certē novum aut incredibile nihil video: nisi quemadmodū de parricidio, declamat. 577. loquitur Quintil. Quædā esse crimina, quæ ipsa magnitudine fidem non impetrant. Neque enim negabo meum ipsius affectum, principio imperare sibi non potuisse, ut nō aspectu primo doleret & miseraretur sortem hominis, qui facinore infando se cum familia indignissime perditum iuisset. Sed cum discussa vulgarium opinionum nebula recta Rationis Sol mihi face sua pectus illustravit, adeo mirari desin, ut propè sortem hominis ultrā nihil miserarer. Ecquid enim perspicerem hic nimio perè novum aut incredendum? Nempe quod homo adolescens opibus, ingenio, doctrina prestans, dum animo suo plus satis obsequitur, nefario scelere se obstrinxerit. Atqui meminera scripisse Platonem, In magnis ingeniis ut magnas virtutes, ita insignia vitia inesse consuevisse. Et si audimus Senecam, Nullum esse magnū ingenium sine mixtura dementiæ. Itaque quā homo non impossibile, quā adolescens credibile: quā vel fortis fortune turgidus, vel doctrina ingenijque fiducia ferox, vero non abimile mihi videbatur. Vulgi imperiti ad obliquos inopinatosque eventus attoniti & obstupescens solet hac esse querimonia. Qui potuit accipere? Quis putasset? At qui sapientia supra vulgum, & exploratos habens

PRÆSCRIPTIO

habent modicè casus humanos, eos improvisus istiusmodi fortune i-
Etus nihil perceller: neque digiū transversum de recti iudicii gradu
dimovebit. Illi enim flectentes oculos ad cōmunem sortem, ad varios
& reciprocōs rerum humanarum fluxus, humani nihil se alienum
putant: post primogeniam principum parentum noxam, quemque no-
strum hac & deteriora (si quid est improbius) posse admiscere satis
intelligunt: quando verum nimis & illud verbi,

Cuius potest accidere, quod cuiquam potest.

At proba educatio, ais, & eruditio multa, non sinebant homi-
nem concipere animo tantum nefas. Fateor equidem in bona in-
stitutione ad vitam rectè instituendam non exiguum esse momētum,
cū ad naturā commodā accedit proba educationis disciplina. Verū

Multa est opera opus ficturæ, qui se fictorem probum
Vitæ esse agendæ expetit.

Atque ut de domestica parricida huius educatione mihi ca-
uere fortasse ut non noles: an exoticā pariter & transmarinā au-
debis præstare disciplinā? Eam tu pariter mecum non ignoras Poly-
pedis capiti persimilem, in quo bona & mala: aut certè hortis Ægy-
ptiorum, ubi diuersa purpurina lappæ nati iocūda. Venenata salutaribus
permixta. Et quā vellent illa ut non præponderassent. Sed ut fue-
rit vitæque non omninò mala, quis nescit, permixtæ ac res omnes hu-
mana nate sunt volui, mutari, verti: ita adolescentis indolem, vel pra-
vis consultoribus obrepentibus, vel malarum cupiditatum illece-
bris obiectis corrumpi depravarique facilem? Certè non temporum
magis, quibus nihil fluxius, quā morū in hominibus vicissitudinē
agnoscit idoneus aestimator Tacitus, Rebus, inquit, cunctis ineff
quidam velut orbis, ut quemadmodum temporum vices
ita & morum vertantur. Et exempla si requiris, millena aliquot
aut ego proferre, aut tute tibi possis subicere, qui paullo momento
ab honesto in prauum abstracti. Vnum modò Neronem mihi vide,
Cui elogium hoc tribuit, qui inter Imperatores cognomentum meruit
Optimi. Optimos quoque Principes longè abfuisse a quin-
quennio Neronis. At ille idem post bipedum omnium nequissi-

mihi,

AD LECTOREM.

mus, & nullum non scelere infamis. Itaque si lubet hominem sua & iusta aestimatione censere, disce à Platone censore aequissimo & scientissimo. Qui cum Heliconi Cyziceno daret literas ad Dyonisium, commendavit quidem hominem, uti humanum & permodestum. Sed in calce commendatitiarum adscripsit, laudare se hominem, hoc est, ut ille interpretabatur, animantem natura mutabilem. Atque ita profecto se res habet. Solus ipse mundi Rector aeternum in benignitate sua perseverat immobilis & immutabilis: alia omnia stare loco nescia: homo maxime, non in dies solum, sed & in horas versatilis.

Quod petit, spernit: repetit, quod nuper omisit:
Æstuat, & vitæ disconvenit ordine toto.

Vi meritissimo Poetarum optimi bulla, somnio, umbra, frondibus ac folijs humanum genus aequiparaverint: adco volubilis sunt homines ingenio, leves, mobiles, atque foliorum instar, ad quamvis aurulam instabiles. Neque novum mirumve sit, cum hominem quem aeternus Parens saburra bona mentis, aut rationis subsidio contra æstus turbidiorum affectuum non stabilis verit, in scopulos offensa plus quam tragica cupiditatis vento abripi. Sedenim, inquires, eruditio multiplex & interior animi cultus retinaculi vice esse debebant, ne illum affectuum æstus transversum abriperet. Certè quidem si legitimum literarum usum consecutus fuisset, & cultura patientem accommodasset auxem. Sed, prout sunt tempora, vereor ut rectum studiorum finem aut sequutus ille fuerit, aut affectus. Videas alium literarum peritia frui ad oblectationem: alium ad dignitatis & fame incrementum: non neminem ad memoriam sui post exactum vitæ curriculum in ævum prorogandum. At quotusquisque eas vult esse instrumentum vitæ per virtutem ac decus agitanda. Ecquis prestantis doctrina adminiculis subnixus, discit affectus magis ac magis habere in potestate? Ecquis sensus animi suapte natura contumaces ad obsequiū rationis redigere? Ecquis contra temerarios fortune casus celsior & erectior stare? Cum tamen verus ac genuinus iste sit studiorum finis, quo firmior adversum fortuita Rempub. capeffus. Atqui adolescēs hic

PRÆSCRIPTIO

litteras, credo, magis illecebram ad peccandum esse voluit, & Platonis schola multi tyranni exiisse dicuntur, neque Philosophia, neque magistri ipsius culpa: sed scientia opinione preferoces, solos se dignos existimarent qui alijs dominarentur. Quid si isthis vitium compar? Fecit saltem ut solent qui animo subdoli ac perfidiosi. Literarum velo pessimarum cupiditatum scenam inumbravit, quò rectius atque occultius se putabat delicturum, eò laxiores habenas ad quidvis audendum animo suo permittens. Quid? quod animum scientia studio flagrantem non coercuit? quid si literarum intemperantia laborans modum non tenuit? quid si nimis multa scire voluit? & ea nec bona, nec fructuosa, nec legibus concessa.

Musis animus dum mollior inflet,
Et quæ mox imitere legas: nec desinat inquam
Tecum Graia loqui, tecum Romana vetustas.

Hoc studium in quod incumbere, stadium quod decurrere illustres adolescentes decet. At illud multifaria ingenij dote, & versatili solertia vsum ad natura recondita inquirenda, & ea quæ supra nos, ad magicas & illicitas artes addiscendas nimis multa loquuntur, de quibus mox dicemus. Vis igitur scire, Lector, quid de multiplici huius hominis cognitione existimandum habeas? En tibi viam ad censendum, præbuit Philosophus non ignobilis. Diogenem memorant, cum in hominum vita Præsides provinciarum, Consultos inris, Philosophos, Medicos considerabat, dicere solitum, se nihil invenire homine solertius & sapientius: sed cum oculis deflèteret ad somniorum Interpretes, divinos, coniectores, ariolos, nihil ineptius & stolidius. Idem hic in pari causa cense. Quamdiu bonis disciplinis iste animus excoluit, fueris sapiens, eruditus & ad probus. At postquam Servatoris sui desertor ad demonem velut inducijs factis transijt, curiositate non ferenda illusionum diabolicarum socius ac particeps esse satagens, sit tibi ille idem improbus, insipiens & execrabilis. Et miraberis deinceps, siue se noxio illi Genio mancipaverit, siue cum salutis suæ hoste acerrimo quasi collidere sustinuerit, iam superis animum illi lymphantibus, in pessima facinorum precipitasse. Itaque non est quod de causa qua impulsus, controversiam ultra tibi facias. Nam quod ais magni aliquid

AD LECTOREM.

spe devorasse, quia verum suum illud *Arbitri*: Sicur muta animalia cibo inescantur, sic homines non caperentur, nisi spe aliquid morderent. En tibi viam maxime compendiarum, qua elatioris animi adolescentes agat in preceptis, curiositatis nimia & magicorum ludibriorum studiū. Quis est enim in rebus aestimandis tam frivex, cui ex subiecta narratione caelo clarius non appareat, vanitatis magica fuisse consecratorē? Qui illi perpetuum iuneris comes, idem characteres perpetim circumgestasse testis est. At characteres ecci Magicos fuisse, & modus servandi loquitur, & eorundem voces nefanda clamant ita manifeste, ut ridiculi sint, si quis cum ineptis suis interpretamentis reclamant. Scribit Athenaeus li. 6. eras Ephesus (ita vocabant antiquitus notulas sine vocas Magicas) in vaticiniis pariter, id est, in consutilibus pelliculis olim a Magis cum cura adseruatas. Et notulas itidem Gouvrin suus libellulo inscriptas in pellicula consusili custodiebat. Quod si nescis quā efficaci credideris eas esse virtute, id ex ipsis notularum verbis percipe. Quibus si fides, omnes potentes ad bonos Spiritus aterahendum, & malos propulsandum. Huic vim adscribit perficiendi mirabilia, & indubitata in praeliis victoria comparanda: illi vim optata impetrandi. Nonnullas etiam efficaces esse voluit adversus adversas hominum valetudines & molestias: ab alijs contra ipsam divinarum legum inevitabilem potestatem (horresco verba referens) propriissima remedia pollicetur. Quid quod pro ariolo ac futurorum praescio haberi se discupicbat, & suam in rebus Magicis solertiam apud familiares non dissimulabat. Sed quod apud notos predicabat Italum quemdam qui apud vulgum maleficus audiebat familiariter sibi cognitum, hinc credo esse fundi nostri calamitatem. Quis est enim in noscitantis adolescentum nostri aevi ingenijs adeo peregrinus, qui non continuo subodoretur Gouvrin hereditaria ea scabie prava curiositatis prurientem, atque in patris ac avi mores institutaque euntem, consaluisse Magum hunc, quae fors maneret eum, aut quo fato esset periturus: & veteratioris spiritus astu (ita vi fit) ambigua aliqua responsione fucum illi factum. Quemadmodum enim hedera proceram arborem complexa non dimittit, priusquā eam ad tabem nexu suo perduxerit, ita novum non est etiam praclarissima ingenia, quae se vanitati

Magica

PRÆSCRIPTIO

Magica semel addixerunt, ab eius consubernio non ante explicari, quam in inextricabiles malorum casset precipitaverint. Habes igitur, Lector, ab aliqua ditione Magica, qua illi cōmeritum ab Rege exitium prauitū tuerit, vnā hūc dubiē infeliciū susceptū causā, Quod sit tentos descendere, in tēmetipsū, reperies cuique nostrum suas etiam esse & internas, vtpote cūdi, ita & in furias & quodvis scelus quālibet chothurn aīū rēndi causās. Habemus enim in nobis tres aduersarias potestates, Ambitionem, Cupiditatem & voluptatem, quarū ministerio impostor ille Genius, omnia sapientia præcepta salutariaque monita ex animo expectorans, solertissimū quemque impellit in fraudē, Neque magis solens est ferrū consumi sua rubigine, aut exedi lignū sua tereidine, quā homines etiam existimatissimos intercutibus his vitij laborantes, ad miserabilē exitum perducit. Ergo vt nullū Gouernus charactere circumgestauerit, at verò, hunc verē tergeminum humani generis hostem in pectore, in venis, inque medullis circūferebat, Neque opinor de vindicta cupiditate mecū pugnabis, quando ipse minister sceleris hoc mantelo celanda fratris perfidia est vsus: cū dicitaret se paternū supplicium cade patris patria vltum ire. At ego ambitionem magis suspectam habeo, qua, vt in scis, fortunatorum: vt ille ait, Commune est nobilitatis malum. Quod si instabis non esse credibile vt per Regis interitum ille regnum affecluerit. Qua enim spe potiundi? quibus copiis? aut qua virium fiducia? tam alieno tempore Rege, ipso iam cum tribus liberis felicitasque vno horum masculo, puero supra quā credi possit in ea ætate & animi & corporis viribus inclito: Nobilitate veroreliqua & Principi suo, vt cum maximē addictissima, & tranquillitatis cupientissima. Agnosco equidem si quā ille animi mentem habuisset, nunquam fuisse processurū eò vecordia, vt flagitio tā pudendo angustū Imperij verticem violare, se sacrāque Christiana qua profitebatur, conscelerare non timeret, Sed nimirum stultis ac fallacibus cupiditatum deleniementis deceptus, & imaginaria felicitatis velut fulgetris animi oculos illi præstringentibus, verum videre non potuit: neque futura satis prævidere.

An æger animus falsā pro veris videt?

Nam-

AD LECTOREM.

Namque (ait ab ano recentiori scriptor) Ambitio & cupiditas oculorum meræ suffusiones, veras rerum species nos videre non sinunt, imagines ludibundas oculis obtendentes, visus ludificatriculas. Scilicet titulosa amplitudines, stipatorum frequentia, opes, cognitiones, affinitates: salutariū deducētium, imo assensatiū turba, populi applausus, iuvenū harum rerum insolenti tantos animos fecerant, ut neque satis se cogitaret, neque pericula expenderet, quæ erat aditurus: dū animo obsequitur suo, res cavendas & admittendas iuxta dispiciens. Neque mirum id cuiquam videbitur lucifugi Spiritus artes versutasque edocto. Quis impostor solertissimus, non alios cupiditatum quas dixi prestigiis magis sibi mancipet, quàm quos fortunatos, temeritatis alumnos, natalibus, opibus clientelis, inflatos, aut prudentia scientiaque opinione nimium sibi confidentes, deprehendit id genus homines suo arbitrio imprimis permittente Providentia. Quamobrem, mi Lector, cum probe cognita atque explorata habeas tum isthac humanarum cupiditatum blandimenta, tum illa veteratoris Spiritus cōmenta, prutidum sit coniurationis consilium deinceps querere: pene improbum, si illud non capis, de scelere ipso amplius ambigere. Rem factam habes, coniurationem aëre ipso liquidiores, facinus inter ea quæ ab ano condito insidiosissimum, atrocissimum, periculosissimum. Et tu etiamnum quares & cunctabere de causâ? Quid si fortasse eam non expedit? Illud scio, si de causâ aliquid constaret & sine, me hercle & parricidas magis oderis, & scelus damnare vebementius. Sed quaecumque fuerit in patrandō consilium, saltem noxam illi luculentam nocuisse noscuntur: & pleraque fraudis circumstantia in narratione subiecta tanquam in tabella sincere, puriter & ex fide tibi exhibentur. Per quas singulas tecum ire suadet animus, iubet studium veritatis, flagitat meus in te amor, sed ne defundat coercet, & habenas amoris ultra permittere vetat, tum acumen tuum qui isthac per te melius potes & debes, tum verbum illud verus, Non debet enormior esse prolegus quam fabula. Itaque quisquis es explicita tantū atq. execute tuâ ipsius intelligentiâ, ego spondebo neque rē ipsâ in obscuro, neque te diutius in vado hæsitatōis versaturū. Ait

PRÆSCRIPTIO

Romanus ille Sophus: Vnius sententiam sequi non esse vitæ, sed factionis. Tunc igitur quò meliorē cruem, & Regis rei que publica amantiorem, quò à factione factiosiusque alieniorē probare se studeas, eò magis decet te bonis accredere, & de suo Principe pierecēque sentientis corone populariter suffragatorem accedere, Si suspiciosus esse pergis. Nunquam decrit suspicioni argumentatio ait Seneca. Sed simplicitate opus, & benigna rerum æstimatione. Imo si audis eundem sapientem. In quibuldam rebus satius est decipi, quam diffidere. Vbi verò id tolerabilius, quàm ubi salus existimatioque Principis vertitur. Audi non me, sed consiliarios magni Regis apud Curium. In suo quemque periculo magnū animum habere, cum de salute Regis timetur credulos esse debere, vana quoque deferentem admittere: & tamen aut tibi vllum à fraude periculum, hic, ubi nihil supra fidem, nihil ex vano haustum, ubi tam fidi auctores, ubi viri partim illustres & spectabiles, partim parricidarum amicissimi & intimi, testes sunt, & cognitores fidi, locupletes, omnique exceptione maiores?

Quare nimio satius est, vt opu'st te ita esse, quam vt animo lubet,

Qui animum vincunt, quam quos animus, semper probiores cluent.

Quod si fortasse nonnulli qui omnem fortunarum suarum spem in hoc homine collocaverant, à destinatione sua longè iacentes, malevolentia astro perciti, non decrunt oppedere veritati: at vos saltem ex hypophotarum ordine, diuino, vti par est, nomine instructos, veritatis emissarios, æquissimum est tam obuiam tamque manifestam veritatem obuijs vlnis amplexari. Et quanquam consilio valetis plurimum, tamē quando etiam summi gubernatores in tempestatibus a vectoribus admoneri solent: hoc ab homine amico vobis instillari sinite. Sicuti vos decet arbitros esse & preitores omnium officiorum ad pietatem religionemque pertinentium: ita vos omnium subditorum maximè convenit Pitharchicos esse, & Principalibus edictis æquani-

AD LECTOREM.

æquanimitè obsecundare. Quò intentius ad Dei opè a speculanda
 animi aciem dirigitis, eo liquidius quàm nos è vulgo Deū adipiscitis,
 in Regis optimi periculo discutendo sese sensibus nostris ingentem
 & inferentem. Eà propter vos decet cumprimis & istam impietatem
 execrari, & eius auctorem, quò magis vana quædam simulacra pietatis
 specie vobis imponere studebat, hoc libentius suis veris quæ coloribus
 depictum populo spectandum præparare: utrumque tam strenuè atque
 sublimiter: quàm clare atque exaudibiliter dānare. Intereſt enim exem-
 pli in universū, vestrū ordinē hic rectè sentire, cuius omnia dicta, facta,
 significata magnoper pertinet ad exemplū. Neque hic modo, ut fa-
 ciatis vos officiosos exhibere: sed, si me auditis, etiā aliās, tum in accipi-
 endis, tū in obediendis non illicitis Reborosissimi benignissimique Peraci-
 pis imperijs non scupulosā obediētū, sed obsequiū a acritatē adferre,
 Ambigux laudis ciuis est, ut vultus scripser, qui debitis reip.
 officiis non sua sponte, sed iussus fungitur. Quicquid enim
 imperio cogitur, exigenti magis quam præstanti accep-
 tum refertur. Ut deforme obsequium in isto ordine nevisini bono pro-
 batur: ita abruptam contumaciam equis suis sanus non damnabit?
 Sicuti adulari imperanti non fas, sic nec ultro irritare & sine liber-
 tatis, sine incaute pietatis obiectu pericula provocare. Si Principū inge-
 nia non nostro modulo metiri: sed ad æqui bonique regulam æstimare
 possemus, est certè cur Deo maximas referamus gratias, quod impera-
 mur ab eo Principe, qui (ut parcissimè dicam) modestā loquendi vinē-
 dique libertatem à subditis usurpari æquissimè ferat. Verum quia &
 non immemores moneo, & opinione mea longius isthac prorexit ora-
 tio, ut iam tandem præfari desinam, nec sit, quod dicitur *Τὸ πλεονέκτημα*
ἐν τῷ δούλῳ, instratum sacculo maius, ad te à quo cæperam redeo,
 Lector, Epicharmea spiciētia nervo olim nimis inharētē: at nūc in cō-
 pertissima veritate neque dissidentem ut opinor, neque hesitantē, imo
 prope non ultrā admirantē. Et profecto, vi sunt Divina, humanæque
 quid est cur magno opere mireris, vel invenē adspirante inconsulto po-
 pularis aura famonio, & fortuna veluti succollātē in cogitationes erra-
 ticas & impias vaneſcentē, insolentia sustusque sui Deo pœnas pende-
 re? Vel Regem optimam ac piissimum, non ab evanidis bonis in manci-

PRÆSCRIPTIO

pro fortuna positis estimationem captantē, sed ab animo bene composito
& fiducia in Deum firmiter subnixo, veram solidamque gloriam pe-
ressentem, eiusdē Dei benignitate eminentissimū transmutare disci-
men? Si quid est in his exemplis, inselens aut mirum, inde ad vitam
recte instituentiam documenta potius tibi sume. Ergo quā vides insti-
tia Divina seueritatem prodigiosis eventibus in facinorosos destrictā,
hinc discē inter obsequia Fortuna cautius incedere: nec scelere coibur-
nato in offensionem Numinis a quo provocatio non expectanda, sca-
ens prudensque impingere. Rursus quā vides aternam illam mentem
pro Rege excubantem, & hostium in caput ipsius iratissimorum (suo
animum obnubilantem, sine consilia corrumpentem, sine conatus elu-
dentem: quem Deo vnicē charum vides hunc tu quoque discē in oculis
ferre, magis magisque charum, venerabilem ac sacrosanctum
habere: at neque factio violare, neque verbo ledere,
neque suspicione offendere: imo ut rectori huic
Arbiter ac Rector perpetuus
Adstes, Praestes, ac So-
spitator fiet, mecū
ex animo pre-
care.

DE

EXECRABILI ET NEFANDA FRATRVM RVVENORVM,

in Serenissimi Scotorum Regis caput conju-

ratione, apud Perthum Augusto mense

An. 1600. vera ac di-

lucida narratio.

Olet Serenissimus Scotorum REX
quotannis ea tempestate, qua publi-
ce Iustitium est, etiam privatim a
curis severioribus feriari, & feras
cervini generis, maxime Platycero-
tas conlectando, otium suum oble-
ctare. Quo genere laxamenti, cum
Kalendis ipsis Augusti animum remittere coepisset, apud
Falconandium (Ea arx est, & eiusdem nominis oppidulum
cui in propinquo silva, in qua ea quas diximus aluntur fe-
rae) solenni consuetudine, cum suis omnibus vestem her-
bido colore indutus, ecce illi ludis operanti Tragædia la-
mentabilis excitatur. Illi feras eaptanti a feris hominibus,
& quasvis beluas immanitate ac perfidia superantib⁹, fla-
gitiosissimæ coniurationis laquei tenduntur. Quibus etiã
irretitus destinabatur ad eadem, ad hostilis *Immisericordiae*
aram iam iam mactandus, nisi Deus Opt. Max. idemque

A

Regum

RVVENORVM

Regum custos, propitiatus piorum prece, in nodo dignissimo vindice velut ex machina interveniens, illum ab ipso fati limine ad vitam revocasset: simul nefariorum consiliorum prolusiones in auctorum capita verisset. Cuius quidem facinoris credulitate barbari, periculo formidabilis, Reipub. vero calamitate perniciosissimi, ratio qualiter instituta ac composita fuerit subiectæ narrationis series explicabit.

Die 5. Augusti, qui erat Martis, Rex Sereniss. cum & coelum & animus ad venandum invitarent, sub horâ septimam matutinam regia egressus, silvam versus iter capessit. Hic venatores cum equis, canibus, omnique instrumento venatico Regis adventum opperiebantur: aulicorum natio ad equos sese accingebat, & iam suum inscendere Rex ipse parabat, cum Alexander Ruvenus Comititis Gowriæ frater natu proximus, qui prima luce Pertho profectus Falcolandiam id temporis aduenerat, meditatû scelus domo adferens, comperto Regē venatum ire, ad eum occupandû curriculo adproperat. Ibi post salutationē officiosam arcana se afferre prafatus, Regia comitibus seducto huiusmodi narrationem occipit, Ego, inquit, cum pridie sub vesperam pro meo more in agris vrbis Pertho circumiectis, sine comite aerem captare liberiorē, incidi forte in hominem infimæ sortis, faciem pallio obvolutû: Cuius nomen percontatus, & quid inibi rerum gereret in loco ab arbitris remoto, hæsit ille confestim attonit⁹, verba sua prapediens, & pauoris manifestus: inde sinistra quidpiam susp. catus, obtutum in homine desigo: & quod onere gravis videretur vestem prehendo. Tum remota vixdum penulæ lacinia, sub axilla ollâ bene magnâ & capacem, nummis aureis amplis solidisque refertam reperi. Ea præda lætus, & tanquam in sinu gaudens, hominem

CONFRATIO.

nem cum thesauro in urbem derepente duco. dein vincula
 constrictumque in penitiorē fraternæ domus cellulam
 recondo. Et quanquam probe intellegebam te animo ad-
 versus aurum inexpugnabili, neque pecuniarum avidum,
 nisi ut soleat, quibus celsior est animus, ad solam gratifi-
 cationis facultatem: tamen cum grāii pehuriā in præsens
 cogitarem, satisfacere mihi non potui, nisi pro officio ad
 istam te Serenitati tuæ indicandam primo diluculo urbe
 protectus huc aduolāsem. Quod quidem in Maiestatem
 tuam officium ut æqui boni facias rogo, & quantam potest
 maximam cum celeritatem in negotio conficiundo, tum
 taciturnitatem in tegendo adhibeas, a te magno opere
 postulo. Hæc ille, gravissimo sacramento interposito, pro
 eximio ac singulari suo in Rege bene merentem studio,
 neminem hominem, ne fratrem quidem Comitē ipsum
 in consiliorum conscientiam assumptum, Quibus Rex au-
 ditis nihil doli subesse credens, sed alienum de suo æsti-
 mans ingenium, respondet, exosculari quidem se istam ani-
 mi benevolentis in sua commoda propensionem, sed
 nondum satis perspicere, quo iure aurum illud sit Regii
 iuris. Nec enim ius esse Regi in cuiuslibet subditi liberi
 hominis & innoxii peculium: sed tantummodo in The-
 saurum, hoc est veterem pecuniæ sub terra reconditæ de-
 positionem. Quo in genere istam censerē nec posse, nec
 debere. Ad quæ rursus ille, neque licuisse sibi per otium
 diligentis escitatione multa de homine anquireret: & si
 maxime potuisset, certe præoptasse, ut in rem præsentem
 ipse Rex adductus, quæ noscenda essent, corā cuncta cog-
 nosceret. Sibi enim iatis superque factum, cum haberet, reū
 consistentem, se etiam tum, cum vel maxime de olla alicu-
 bi in terram defodienda satageret, ab ipso interpellatum.
 Contra Rex disserebat, voluntatis & facti diversam esse

causam: propositum faciendi secundum iuris regulas pro facto non computari edque solam defodiendi voluntatem ad aurum illud fisco applicandum non sufficere. Hic Alexander, quippe omni religione solutus, miratur Regē tanta religione teneri, neque satis sibi consulere in negotio, quod quicquid eius sit, aiebat ille, in ipsius rem vertere debeat. Affirmans magis opus esse maturato, ne dum ille extrahendo cunctatur aurum facere sui iuris, Comes eius frater aut optimates alii, re intellecta, non adeo bonæ fidei Domini, illud sibi adserant: certe in repræsentando ipsi negotium facebant. Ad eam vocem Regi, primum suboritur suspicio, aurū illud forinsecus ab eorum aliquo qui præsentem rerum Scoticarum statum mutatum vellent in regnum importatum: ad suæ factionis homines magis magisque conciliandos: aut quod semel atque iterum ante factum meminerat, ad nouas in regno turbarum tempestates procellasque conciendas. Scitari inde pergit, ecquis esset monetæ typus? ecquis gestoris vultus? Ille, verò cum nosset oportere mendacem esse memorem, neque nesciret quanta Rex esset in fuco deprehendendo solertia, quantum poterat iudicii consideratus respondit ad interrogata, aurum sibi inspicienti visum exoticum & peregrinum: gestatorem autem, utcumque ore aut lingua Scotum referret, tamen oculis suis prorsus ignorabilem. Atqui ea responsione suspicionem Regis vehementer auxit, existimantis gestorem auri emissarium esse, qui cultum vultumque suum e mentitis, vel aurum in regnum ipse inuexisset, vel ab alio inuectum illatum inter nouarum rerum studiosos erogaturus esset, ac dispensaturus. Quamobrem in ea Rex fuit opinione, vnum aliquem è suis cum Alexandro vna Perthum remittere, qui ad Vrbi-præfectū & Ballivos madata ferret de homine ac thesauro ab Alexandro

andro recipiendis, iisque ad summam usque adventum diligenter adseruandis, aut saltem quoad de ipsius voluntate fusius cognosceretur. Verum Alexander quod intelligeret ea sententia omnes coniurationis suae rationes non solum conturbatum, sed prorsus iugulatum iri ad Regem de sententia huius statione deducendum consiliorum copias colligere: vehementer instare, opus esse celeritate dum consilia occulta sunt. Nam si ea res efferretur foras, & vel Comitibus, vel Balliuorum ad aures peruenisset, metuendum, ut Regi de ea summa rationes postmodum male constarent. Et quod magis animi sinceri faceret fidem, per divina Numina iurat, se singulari in Principem beneficentissimum pietate adductum, suum ac fratris enolumentum post Principalia commoda habuisse: neque aliud operae nauatae pretium obnixius deposcere, quam ut Rex ipse vna Perthum proficiscens, praedae tam opimae, tamque insperatae sibi oblatae aspectum usumque primus fruatur. Ceterum arbitrii Regii honorificentissimi facere quam illi commodum videretur pro iudicio sibi rependere gratiam. Hic Rex antea animi pendulus, in diversa magis magisque distrahitur: non tam quod putaret indignum suo loco fabulis duci & ineptiis, quam quod actor ipse facie insolenti & obstupidus videretur. Sed intellecto feram latibulo excitata, canes latratibus dissonis omnia miscētes, suos omnes coelo sudo ac sereno in equis ipsum expectare: & tam diutinam in eiusmodi temporis articulo moram tantum non incusare: cœptam cum Alexandro sermocinationem abruptens, excusat non vacare in praesens sermonem ultra procudere: sed amplius cogitaturum & sub finem venationis, quid factu optimum videbitur illi significaturum. Alexander ea excusatione accepta magis quam probata, ut qui existimaret Regi omnia praeter quod

B

ille

ille volebat negligenda, temperare sibi nō potuit, quin diceret: Regem nō temere quouies cuperet, eiusmodi qualem ille ostentare iam iam paratus erat, venationem reperturum. Vereri quidem se valde ne isthæ cessatio ac mōra in tanta temporis oportunitate magnum rebus ex animi sententia gerendis adferat impedimentum. Periculum esse, ne homini licet victo effugium aliquod pateat, Tum ne clamore rē prodat & thesauri mysterium ad plures emanare prius faciat, quam voluntas Regis cuiquam sit perspecta. Denique ne per eius absentiam Fratrem prehendant suspicio illum secretò aliquid moliri. His vero omnibus incommodis Regem leui manu iturum obuiam, si captata, quæ dabat se in manus, occasione, quamprimū Perthum properaret: atq; sub id tempus eò aduentans quocum civibus Comes sacræ concioni adfuturus esset, thesaurum suæ potestatis faceret. Ad quæ Rex id temporis nihil respondendum ratus, equum inscendit: & ad suos quos operi ludicro intentos videbat summo studio bestiam insequi, subditis equo calcaribus, recta contendit. Ab hoc sermone dimissus Alexander eodem loci paululū cōmoratus est. Cum enim frater duos è famulis suis illi comites adiunxisset, qui rei totius eventum, certumque de Regis adventu nuntium ad ipsū deferrent (vti ex sequentibus perspicuum euadet) horum alteri, Andræ Henrici Comitis Quæstori ærario mandat, pro singulari sua erga fratris exultationem sollicitudine, vt quam posset properanter se Perthum conferret, Comitique referret, sibi bonam affulgere spem, Regem in eam quam volebat partem posse inflecti. Sed cum venandi studio distineretur ante tres horas haudquaquam expectandum, cæterū Regi & comitatui suo de prandio providendum. Iam Rex in collem propinquum canes secutus vix diuixerat, cum
abiecta

abiecta prope venatus cura, in commentationem tantæ nouitatis totus incumbit. Ibi multa secum volutans, animo suo prius non satisfacit, quam per vnum e ministris iuxta equitantē, Alexandrū quem modo reliquerat, curat accersendum. Qui hoc nuntio iam alacrior, Henrifonum etiam abiturientem iubet pauxillum sistere, & sese euntē ad Regem eminus in equo consequi: vt post iteratum cum Rege colloquium clarius perspecta ipsius voluntate, eam certam minimeque fallacem Comiti renunciaret. Tum Rex eum, quem sine comite venisse putabat, redeuntem ad se iubet bono animo esse. Sese enim tam seriam eius petitionem animo reputantem, sed cum primis postrema verba tacitis voluentem cogitationibus, ne non iniusta postulationi deesset, omnino decreuisse peracta venatione recta Perthum proficisci. Quibus ille verbis confirmatus, nihil prius habuit, quam vt Henrifonū ad ea quę dederat mandata perferenda dimitteret. Ex eo Regi venanti semper adesse, eius tergum perpetuo premere, ita tamen, vt quoties res ferebat, suum semper ageret negotium. Nam cum opinione sua diutius Regem tenuerit ea venatio, quippe quatuor horarum spatio continuata, nulla vquam in fera agitanda remora intervenit (quanquam factum se penumerò vt vestigiis erratis huc illuc, vtī solet, discurreret) ex qua ille non captaverit occasionem Regis subinde monendi, vt venationi finem ocys imponens, de itinere Perthum tandem cogitaret. Atque intempestiua hac sollicitudine vt alias moleste fuit sedulus, ita vel maxime cum fera occidisset, odiosa fuit diligētia. Quamvis enim Regi utpote venatori industrio, solenne sit in cæde ferarum viscurationi interesse: id tamen præ nimia festinatione hominis assiduis postulationibus eum exegentis, tum temporis non concessum. Imo cum Rex equo descendisset

descendisset, & alium ab equili integrum expectaret, non fecit ei commorandi potestatem: sed importunis victum flagitationib⁹ subegit eundem illum diutina prægrandis venationis vexatione lassum, defatigatumque denud⁹ conscendere, quoad alter recens aduenisset. Quid? quod præfestinatione nec Regi facta potestas easem lateri accommodare aut cornu collo demere: nec comites viæ viros spectabiles, Ducem Leniniæ, & Comitem Marriæ equos recentes expectantes e propinquo, tantillum prætolari. Ex quibus cœlo clarius relucet, Regem, utcumque variæ quas commemorauimus cogitationes pectus illi tetigerint: de nullo quod ipsius caput aut salutem tangeret periculo hætenus cogitasse. Cui rei firmandæ illud quoque documento est, quod neminem è suis iussit consequi, verbo tatum significauit, se Comitis Gowrii conueniendi ergo Perthum contendere, et quod duodecimo solū miliari distabat à Falcolandia, sub vesperam cum Deo beneuolente rediturum. Verum id verbi cum aulicorum, qui vnà erant, aures accidit: pars Falcolandium versus ad equos submutandos cursum tendere: alii in equis venandi diuturnitate fatigatis, coeptum iter continuare. Quorum illi non ante Regem affecuti sunt quam bonam itineris partem confecisset: hi vero nisi equis de via refocillatis haud ferme Perthum peruenissent. Ac quamquam Rex celasset eos, qui rari admodum comitabantur ipsum, profectionis suæ causam: non deerant tamen qui magnum aliquid subesse crederent, cur ita properaret. Inprimis quod inaudiuissent ab Ioanne Oliphanto Reguli patruo factum & immane facinus in vicina regione perpetratum, rati ad eum comprehendendum Regem profectionem istam adornare: inde factum ut nonnulli iniussi & inexpectati in iter sese dederint. Id vero Alexandrum maxime vrebatur, quod animaduerteter

CONIVRATIO.

inaduerteret Ducem Leuinia & Comitē Maria de equis mutandis cogitare: vt Regiis viæ socios se adiungerent. Ea propter a Rege seridò contendit, propalam suis omnibus, præsertim Duci ac Comiti vellit interdicerè, ne eam sibi molestiâ vltro arcesserent, Sibi enim ante noctem reuersuro nihil opus tanto comitatu: satis esse pauculos è famulatio ad id quod parabat negotii, Addebat etiam denūtiationem, vix fore futurum, si quisquam procerum huic se negotio immisceat, vt præstare velit, aut possit, id ex animi sententia Regi processurum. Quod verbum parū prouide emissum, & novis suspicionibus vberem materiam præbuit: & Regi stomachum adeo mouit, vt subitior responderit: Non agnoscere se, quid cuiusvis hominis interuentus huic negotio queat incōmodare: nedū Illustriū virorum, quorum fidem, industriam, integritatem, multis magnisque reb⁹ habebat exploratissimam. Varii hinc cogitationum astus inuicem commouerant Regis animum curatius expendentem, ecquidnam illud verbi debeāt subindicare. Nunquam tamen potuit animum inducere, dolos sibi nectere, aut in exitium ipsius imminere eum adoloscens, quem benigne & amanter omni loco habuisset: ac non ita pridem fuisse inter candidatos cubiculi sui meminisset. Hoc tantū suspicabatur, iuuenem sublimes gerentem spirit⁹, a fratre non satis liberaliter & pro amplitudine familiæ habitū, ex nimia bilis morbo mēte non consistere. Eaque suspicio in eius pectus eò altius descēdit: quo impensius vultum hominis perturbatum, truces oculos, iugem meditationem, sermones inconditos, aliaque omnia eius diei dicta ac facta animo reputabat. Itaque nihil vltra cūctatus, Ducem Leuinium adhibet in cōsiliū, ei rem omnem aperit: tum suā de hominis vultu ac sermone animi perturbationē præ se ferentibus opinionē promit,

C

tum

tum de illius indole Ducis ipsius sententiam sciscitatur. Vtrum ille, qui sororem eius aliquando secū matrimonio coniunxerat, rescuisset, an essent idoneæ ad iuuenis animum vehementer commouendum causæ. Ad narrationem de thesauro Leuius admiratione percussus, fatetur eam parum quidem probabilem sibi videri, atque vel febricitantis somnio, vel fanatici deliramento, vel certe fingentis animi diuinationi quam religiosæ orationi similiorem. Neq. tamen se ex adolescentis ingenio ac moribus hæcenus quicquam colligere potuisse, quod delirium aut amentiam saperet. Nihilomin⁹ imperauit Rex Duci, vt ipsum quocumque pergeret consequeretur, ac nominatum vti euntem in cellulam, vbi thesaurus cum custode dicebatur inclusus, omninò non desereret. Iam Alexander secretum Regis cum Duce colloquium observans, suspicatus id quod erat, rem in suo foro verti, Regem adequitans obtestatur, vt silentio rem premat: neue temere, ea consilia expromat, quæ ipse adeò religiose omnes mortales celatum iusserat. Rogat insuper, ne in prima thesauri inspectione socium aut comitem vllū sibi velit adsciscere. Quam vocem Rex cum risu excipiens, respondit se in auro numerando rudem esse & pianè novitium, quod Trapezitarū artem nunquam didicerit. Itaque optionem & adiutorem necessariò adiungendum. Ille contra obstinate asserere, se non aliis quam Regis ipsius oculis hunc thesaurum principiò subiecturum: deinceps verò prout Regi collibitum, cuiuslibet eius spectandi potestatem facturum. Hoc tam præfractum Alexandri responsum Regē mansuetissimum adeò momordit, vt negotium omne iam haberet pro suspiciosissimo. Et cum antea vanitatis tantū, aut certe cōtumaciæ aut ad summū alienatæ mētis hominem

nem suspectum habuisset: ab eo tum demum perfidiam ac proditionem metuebat. Itaque cum progredi parum tutum, & reverti dedecorum videretur, versabat se ad omnes cogitationes: aliud ex alio (ut fere accidit, postquam prima quæque damnavimus) subiiciente animo. Ac licet inter se, emetumque dubius cogitationum fluctibus huc illuc impelleretur, nec quicquam statueret certi: animum tamen ad honestiora quam tutiora tandem inclinans, certus eundi pergebat. Cum enim nullius offensionis conscientia distringeretur, iudicabat imprudentiæ ex supervacuo sibi metum affingere, neque vere regalis esse animi secius aliquid suspicari, nisi liquidis admodum & apparentibus causis. Neque verò Alexander ei multum temporis ad deliberandum dare, sed perpetuis ad gradum accelerandum adhortationibus enecabat: cum tamen equus quo ipse vectabatur, præ lassitudine gravate iter illud conficeret. Quando autem ad secundum a Falcolandia lapidem perventum est: visus est in via aliquantisper restitisse. Cuius moræ, causa etsi tum non attendebatur, post tamen intellectum eam idem factam, ut alterum nuntium Andream Ruventum, fratris item famulum, in urbem præmitteret, significatum Comiti quam prope Rex abesset. Quod tamen a se factum callide dissimulabat. Etenim cum itinere prope confecto, vix mille passus superessent tum demum Regi indicavit, se equo citato præcursurum in urbem, ad fratrem, uti par erat, de ipsius adventu commonefaciendum. Neque frater minus perite, quam induerat personam, sustinebat. Siquidem Alexander ades ingressus illum in prandio deprehendit, de Regis adventu in speciem adeo securum, tanquam nihil eius inaudivisset: licet ipse perfidiæ huius auctor ac fundus, per duos quos nominavi nuncios, rem omnem satis intellexerat. Cum iis enim

advenientibus seorsim collocutus est, & præsertim Hēi. p.
sonum extra turbam in conclaue seductum interrogavit,
quomodo fratrem in sermone Rex accepisset: an frequen-
tior esset comitatu: quos e prima nobilitate venandi
socios habuisset: aliaque, prout vel res ipsa ferebat, vel ani-
mus suggerebat. Ille tamen ut doctius scenæ serviret, ubi
audit ex fratre Regem esse in propinquo, fingit se inex-
pectato nuncio ictum. Quare attonito similis confestim
surgit de mensa, & septuaginta plus minus clientibus,
propinquis, & domesticis stipatus, in campo, qui ad alterū
vrbis latus fossis, præaltis cingitur (patrio sermone *Inche*
vocat) obvius fit Regi vix sexdecim e suis comitatu, iisque
nisi quod gladiis erant accincti, cætera inermib⁹. Oppidū
Rex ingressus in Comitis ædes divertit. Vbi horę vnus
spatium in expectatione prandii fuit, de industria nec opi-
pari, nec Regifico apparatu instructi: nempe ut eius adven-
tus magis inopinus crederetur. Percontatus interibi
Alexandrum, quorsum moras neciteret: cum id tempus
adeo commodum videretur ad domunculam cum the-
sauro quem pollicebatur, invisendam. At ille omnia satis
in tuto collocata respondit: verum prius quam id ageretur
ipsum cibo reficiendum. Atque quod Regi sinistris cogita-
tionibus locum ultra non danti magis fucum faceret, ob-
secrat eum, uti in præsentia se missum facere vellet: neque
in conspectu fratris illi secretam in aurem quidquam in-
stillare, ne tenui hætenus suspicione per matutinam ip-
sius absentiam orta, quid inter ipsos gereretur, Comes
alioqui suspiciosus, persentisceret. Quapropter eo relicto
Rex suspicionibus (ut dixi) non indulgens, ad Comitum
orationē convertit: & multa cum eo variis de rebus verba
habuit: sed ex quibus intelligeres facile, hominem in ani-
mo monstri aliquid alere, malaque conscientia impedi-
tam

impeditam illi mentem: ita turbide & adhæse loquebatur, etiam præter morem non coherentia inter se, & a proposito disjuncta sæpiusculè interferens. Imo tam in Regis prandio, quam priusquam mensæ accubuiſſet, sceleris cogitati velut stimulis vexatus, iuxta mensam cogitabundus stare: facie tristi & tetricum quiddam præ se ferente, nunc huic, nunc illi aliquid in aurem dicere: cubiculum ubi prandeat Rex, idemtidem ingredi & egredi: nullam adversus Regem aut Comites grati benevolique (vri decebat) animi significationem edere. Et quanquam non nesciebat ex domus Regiæ consuetudine familiæ Regiæ statum esse prandendi tempus spatio primum secundūque Regis missum interiecto: tamen ministros Regis non nisi in extremæ mensæ punctifistio ad prandendū invitavit. Neque (vt mos est) cum illis tum accubuit: sed ad Regem observandum reversus, mensæ sicuti prius adstitit: altum ac perpes silentium vtrique agens. Quorum vtrumq; Rex miratus, sed in eam accipiens partem, quasi iniquo ferret animo per angustias temporis præreptam sibi Regis magnificè tractandi facultatem, sollicitudine iam in fiduciam versa, affatur eum benigne: atque vt tetricam istam tristitiam cum animo excuteret, tum fronte exueret, placide hortatur. Hic Alexander Proceribus cum reliquo comitatu Regis in aulam ad prandendum abductis & Regis prandio iam peracto, cæteris omnibus ad præcogitatum scelus exequendum comparatis: de extremo fabulæ actu, vt ad optatum exitum commodè perducatur solummodo cogitat. Igitur per absentiam familiæ Regiæ oportunitate captata, ponè Regis tergum stans, laciniam vestis illi vellit: inque aurem denarrat, id tempus rei gerendæ videre maximè idoneum. Verùm quia refugeret habere fratrem huiusce negotii arbitrum & inspectorem,

D

aliquid

aliquid comminiscendum: vt in aulam ad hospites comiter & honorificè excipiendos ablegetur. Hic quoque morem gerere paratus Rex continuò poculum polcit, & vultu hilari ac sermone blando compellans Comitē: Quanquam, ait, scio te probe edoctum transmarinum, qui est apud exteros, accurandi hospites morem: mihi tamen decretum est condocere te ad morem patrium nobis Scotis familiarem. Itaque quando neque in prandio poculo me invitasti, neque cum reliquis convivis tuis mensæ adsedisti: ecce iam tibi meo Parocho calicem hunc qui *Adventitiorum* nomine a te mihi tradendus fuerat, plenis faucibus propino. Quem ipsum, quippe craterem philotesium, vt vocant, & benevolentiae symbolū, hospitibus itidem tuis a te propinari volo. Id ubi dictum simul ac factū, iubet Rex Alexandrum accersere ad se, & vna deducere Thomam Areskinum, equitem, virum & ipsum quidem Regi in paucis charum, & ex ea familia, cuius fides, industriaque multis illustribusque est spectata experimentis: maxime verò hæredum Imperii, & firmissimorū regni praesidiorum custodia præter alias nobilitata. Hunc cum prolixè pollicitus esset se clām deducturum: neque eum modò, sed etiam si quem vellet alium, modò palam omnibus interminaretur, ne sequerentur ipsum: iubet Regem foras procedere. Ita Alexandrum vnicū & viæ Ducem & Comitē nactus, cubiculo egreditur. Ab eo per extremam aulam deductus, ubi cum viris quos diximus, Nobilibus ministerium quoque Regium mensæ adsidebat, per scalam in gyrum ascensilem in superius cubiculum conscendit. Tum ex vno cubiculo in aliud, atque ita per varia canacula permeans, Alexandro quacumque ibat fores oppressulante, & veluti per iocum dictante se hominem probe constrictum tenere: in ultimis tandem ædibus mu-

solum

solum ingreditur cædi destinatum, quod voces pessimi
 facinoris optime continere posset, ab omni frequentia
 remotum. Hic non (ut est in veteri verbo) pro thesauro car-
 bones reperit, sed sacrarium cædis, scelerum proditionis-
 que armamentarium, & pro auri oïla, damni, dedecorisq.
 conciliabulum. Videt inibi hominem, non catenis, sicuti
 autumabat, constrictum: sed & lorica tectum, & pugni-
 culo de zona pendente armatum: manus certè pedesque
 liberum: sed, quod ex vultu perspicere poterat, malæ conscien-
 tiæ vinculis ob sceleris atrocitatem firmiter obligatum.
 Iam Alexander, ubi primum fatalem illam domum iniit,
 adducta protinus fore, omnem quæ debetur Regiæ Ma-
 jestati reverentiam exuere: cum aspectu torvo teterimum
 beluæ immanissimæ animum induere: caput operire, pug-
 ionem de alterius zona pendentem educere: eundem Re-
 gis pectori intentare: ac demum per Deos Superos Infe-
 rosque iurare, postquam penes ipsum potestas omnis
 foret vitæ suæ, se pugionem illi adusque cor adactum, si
 vel ad opem cuiuspiam implorandam vocem emitteret,
 vel ad prospectandum fenestram aperiret. Sibi etenim esse
 persuasissimum ob Gulielmi Ruveni patris sui cædem,
 Regem pessimæ conscientie furiis exagitari. Rex ad tra-
 gœdiæ novitatem obstupescens, miratur quam in transen-
 nam factis fabricis, conductisque ad fallaciam dictis
 devenerit. Quippe qui ab omni telo immunus, nec aliud
 nisi cornu venatorium, quod præ festinatione non de-
 posuerat, de collo gestans: inter medios percussores in
 ipsius caput coniuratos, iniuriæ oportunissimus staret.
 Verum inter optimam conscientiam & iniquissimam
 fortunam destitutus, cum eum hominem, quem manu
 facinoris patranda partes suscepisse verosimiliter con-
 iectabat, tremantem horrentemque, ac suo vix satis vesti-

gio consistentem cerneret: animum commasculans, Alexandrum ultimum scelus anhelantem, benigno blandoque alloquio in hunc modum demulcere aggreditur. Primum, inquit, tibi cogitandum est, quam sit odiosum quamque formidabile Principis innoxii & immerentis sanguine tete impiare. Deinde cum animo tuo reputandum, esse mihi optimæ spei liberos, nec deesse subditos Regis sui amantissimos, qui tam illiberale facinus ultum non relinquent. Et si hi utique non essent, quis nescit Deum Opt. Max. de auctoribus parricidii tam nefarii & execrabilis pœnas acerbissimas expetiturum? imo ligna & lapides, si opus sit, iustissimam in vindictam animaturum? Recognosce quæso & recogita te eisdem mecum orthodoxæ Religionis sincereq. pietatis mysteriis imbutum: quæ uncto Domini verbo factoque omnem abstinent injuriam. Veniat tibi in mentem notæ pietatis probitatisque vir Robertus Rollocus, cuius sub manu doctum eductumque te non ignoras: & recollige longe aliam ab his moribus, qua ille te instituit, disciplinam. Ne committe, ut cum posthumæ rationes erunt tibi reddendæ, pia sanctissimi viri anima tam immane piaculum tuo tibi merito possit exprobrare. Nam ad supplicium de patre tuo sumptum quod attinet. Deum ego attestor cordium inspectorem: me optimæ conscientiæ tranquillitate, & innocentia meæ fiducia subnixum, nullo hic reatu implicari attestante omnium memoria, me, quando ille capite luit adolescentiam vix ingressum: cuius ætatis consilium fragile ac infirmum leges ipsæ loquuntur, multis captionibus suppositum & multorum insidiis expositum. Non te fugit, ea tempestate, cum regnum in diversas factiones ivisset nihil meo ingenio, sed potentiorum arbitrio gestum, quicquid patri tuo factum fuerit, id non ex mea vius libidine, sed

sed legitime & secundū iuris ordinem factitatum. Quod si ætatis lubrico lapsus, aut imperitiæ in rebus gerendis velamento circumventus, duriter & acerbè quidquam in eum statuerim: ad tuam ipsius iam provoco conscientiam annon mea tam multa tanque præclara in omnem vestram familiam promerita erroris illius non affectati excusationem & oblivionem mereantur. Quid animo mecum destinaverim de vobis cohonestandis, atque inprimis de Comite ad amplissimum altissimumque in Repub. dignitatis locum euehendo (licet id non ignorant qui intimos meos sensus norunt, & id ipsum ex ore meo audiverunt) nihil necesse est commemorare, vbi benefacta loquuntur abundè eximium meum erga vos studium. Neque enim solum patre in reatu diem functo vos in integrū restitui, ordini, fortunis, natalibus reddidi: sed sorores etiam vnicè charas habui. Eas ego filiarum loco alui educavi, & tanquam in sinu fovi: eas coniugi meæ dilectissimæ ut aulica disciplina instituerentur, tradidi, ut illi assidud, accubud adessent, & essent propè cōtubernales effecti: paria in vos fratres cum res postularet & ætas non prohiberet, amoris ac beneficentiæ Documenta daturus. Quæ cum ita se habere & publica conscientia præclare teneatur neque tute possis inficiari: valeat plus apud animum generosum recentium beneficiorum quàm veteris offensæ recordatio. Quare collige te, placaque animum & absiste hoc facinore, quod rebus tuis aut familiæ nequiquam commodaverit, certe cum maximis detrimentis indelebilem ignominia labein in omnem posteritatis memoriam importabit. Id si faxis, & me dimiseris indēnem, ego vicissim in verbo Principis iuro, secretum hoc inter nos periturum, neque vnuquam post hac tibi fraudi futurum. His cum verbis licet Rex affatus, nihil tamen

E

æqui

æqui boni impetraturus sibi videbatur. Aded scelerosi hominis obtutus, color, totiusque oris habitus extrema omnia minitabantur. Neque facile invenias eum qui ultimum facinus ausus, veniæ pollicitatione posse mutari. Nihilominus paullo post momento, sive flexa anima Regis suada delentus, sive animum efferatum dissimulans, sive superis animi mentem adimentibus, iracundiæ aliquid remissæ visus. Nam & caput nudavit: & iusiurandum dedit, si Rex eam contumeliam veller demuslare ac dissimulare, neque clamore prodere quid gereretur, se vitam illi sartam tectam conservaturum: & tantummodo fratrem qui vna colloqueretur in eum locum adducturum. Rex istiusmodi conditiones accipere insolens, quærit qua fini fratrem advocatum irer, cum saluum ac incolumem fore se fide data pepigisset. Aut quid eo factum veller Comes, vtrum in custodia detinere: an ad regnum vel eierandum, vel pecunia cuiquam addicendum cogere, vel duriores aliquam id genus conditionem imponere, unde lucrum sibi polliceretur. Ad hoc Alexander causam non esse aiebat, cur ab vlla capitis minutione sibi metuerit, cuius nec vita nec status periclitetur, si silentio rem regat. Ceterum fratrem, ubi advenerit, animi sui sententiam prompturum. Nec mora, ad fratrem, ut ille asseverabat, accersendum domo pedem efferens, huic qui in musæolo vna aditabat prius edicit, ut exactissimam in Regem ad suum usque reditum asseruando adhibeat diligentiam, gravem, si secus faxit, pœnam interminatus. Vicissimque Regi mandat, ut hunc qualemcumque custodem non recuset. Et cum dicto procedit foras, foribus a tergo firmiter oclusis. Ex hac illius abitione occasiuncula Rex arrepta, percûctatur hominem vna derelictum, an illum ministrum ad eadem suam fratres delegissent? an consiliorum in caput eius co-
itorum

itorum socius esset ac particeps. In summa, de vniversa
 coniurationis ratione quid & quantum cognosceret? Ille
 voce lugubri, vultu pavidò, totòq; corpore exterritus ac
 tremebundus, Deum antè testificatus, respondit: fratres
 consilii quod cepissent expertem eum planè habuisse.
 Comitum quidem nocte superiori ei ad se vocato impe-
 rasse, etiam cum alio proficisci destinasset, vt Alexandrum
 Falcolandiam comitaretur, & ab eo nunciū quam posset
 ocysimè verbo scriptòue reportaret. Item sibi reverso prax
 cepisse, vt praberet se fratri vsquequaquaque obnoxium
 & parentem: vt lorica induitus eum quocūque duceret
 sequeretur: & quicquid ille præcepisset impigrè exequere-
 retur. Verum Alexandrum interrogatum ab ipso quid
 esset negotii, aut quam provinciam sibi veller demandare,
 de negotii cuiuspiā procuratore nihil respondisse: tantū
 vt in cellulam illa penetraret se, atq; ipsius reditū expecta-
 ret accuratissime mandasse. Ita in musæolum hoc paulò
 ante Regis introitum fuisse intrusum, sed quorsum & qua
 grata ement. ò nō at divisile, proinde se facinoris terribissi-
 mæ causam & consilium iuxta eum igrarissimis nescire. Et
 sane ipsomet Rege prædicatore ac teste constat, quo tem-
 pore Alexander Regi præsentaneum exitium intentabat,
 hunc hominem (is erat q̄ a stor ille Henrisonus, quem
 diximus, homo alicui minime mal⁹, sed a Comite prop-
 ter fidem & taciturnitatem quas in eo perspexerat, tum ad
 nuntium Falcolandiam reportandum, tum ad hoc facinus
 obeundum, vt videtur, dilectus) sive conscientia sceleris
 divinitus percussus, sive periculi magnitudine attonitus
 siue arcano Naturæ impulsu abhorrentem a scditate
 tam horrendæ improbitatis, pavitantem ac trementem,
 obsecrasse eum per Deum hominumque fidem, vt Regi i
 sanguinē funderet, neve sacrosanctam summi Magistri a-

tus personam verbo, factōne offenderit, Quid? quod cum Rex ab Alexandro exeunte coactus esset iurare, se neque vociferaturum, neque fenestram aperturum: & iurisiurandi huius religione, cui tamen se metu gravioris periculi alstrinxerat, sese nollet exsolvere, Henrionus iste fenestrā aperire iussus, mandata Regis extemplō confecit. Vt hīc mirum sit qualiter elucescat magni rerum conditoris ineffabilis in Regem benignitas, qui istum ipsum quem parricidæ ministrum ad Regem obruncandum designaverant, alia illi mente iniecta captivo suo si non mancipaverit prorsus: at certē obsequibile fecerit & officiosum. Sed ne cōmemoratio documentorum divinæ clementiæ, quæ ab omni Tragoediæ huius parte oculis animisq. nostris sese ingerunt, narrationis institutæ filum abrumpar, reliquam narrationem pertexemus. Igitur Rege in his angustiis constituto, viri Summates, ceterique e comitatu Regis peracto prandio surgunt de mensa: nemine eorum quid ille rerum ageret, aut vbinā loci agitare, satis gnaro. Tum repente quidam e famulis Comitum cum mendacio præconcinnato aulam ingressus properanter, nunciat herō qui cum Regiis simul itabat, Regem in equo per posticū abiisse. Quod itidem Comes aulicis cū narrasset, nihil cūctati foras prorumpunt. Inter eundem verō nonnullis (vti solet) rogitantibus eum qui ianuæ tutelam gerebat, quam dudum Rex abiisset, atque illo asserente Regem etiam nū intus esse: nimirum hic Regii & animo fluctuare, & gradum sistere. Comes vero ipse primum infestis oculis hominem intuitus mendacii palam insinulavit: dein officii simulatione ad Levinium & Marrium conversus, dixit se visurum: & rei veritatem ipsis mox renūtiaturum. Et certe confestim per aream subdialem cursitans, cochleam: quam superiorem adium partem itur, ascendit sed non eo con-

consilio quod obtendebatur, verum ut fratrem Alexander conveniret, qui hoc ipso temporis articulo Regem custodis sui fidei traditum reliquerat, & super hoc negotio cum eo porro tractaturus descenderat: id quod cuivis temporum momenta cum cura expendenti facile appareat. Etenim Comes ad viros illos Nobiles qui certū de Rege nuntium in limine opperiebantur celere reversionem faciens, persuadet iis Regem tam multo antea per posticū abivisse: ut ad eum assequendum cum subito discessu, tum præcipiti profectioe esset op^o. Quod illi ita se habere rati confertim portis effusi, Ad equos conclamant: etiam Comite, quasi futurus esset socius itineris, equum sibi deposcente. Iam illis abeuntibus, & Regem in adversariis ædibus inter medios proditores præter spem relinquentibus: ecquis non videt Regem omnium hominum, qui vivunt, occisissimum? (ut ait verbo Comico in re Tragica) nisi singulari Numinis providentia illis transeundum fuisset per eam viam, in quam despectabat fenestra musæoli, quam Rex paulo ante per custodem suum curaverat aperiendam. Ab hoc enim fonte & Regiæ incolumitatis initium, & certum coniurationis architectis exitium emanavit, uti mox videbitur. Siquidem Alexander ad cōgitatum, facinus appropinquans consilio tam immaturo, ut nec cum fratre colloquium extrahere, nec ut antea cubiculi ostium firmiter adducere sustineret: ad Regem tumultuariè revertitur. Ibi discessis disiectisque in morem hominis profligati ac furentis manibus, clamat planè iam actum de illo, necem eius esse decretam. Et simul ostentat subligaculum, quo deieravit Regem sibi constringendum. Hic Rex qui priores contumelias quanquam atroces satis placide & moderate toleraverat, ad vinculoꝝ mentionem stomachari, fremere: id verbi habere pro indignissimo: adeoque profiteri,

F

se qui

se qui hō ingenuus modo, sed & Rex natus sit, liberum etiā & Regem cum Deo bene favente moriturum: neque dum vita suppeditabit a quovis vincla perpeffurum. Ille tamen obstinatus Regem vincere: nervorum scilicet fortitudine & gladiatoriiis corporis viribus confusus, continuo vim parat, manum iniicit: & impuris manibus innoxias Regis manusprehendit. Qui ubi res ad vim spectare cœpit non ultra dissimulandum putans, sed aliquid agendum & audendum & contra vim vi experiundum, facile manus illi eripit. Tum illē dextram admovens gladii manubrio parabatensem parricidiali manu stringere: at Rex una cum gladio manum illi prentans, dextram quoque inhibuit. Denique cum sinistra Regis os obturare adnixu-
 useffet, & inditis in fauces digitis aliquot a clamando prohibere, Rex paria facere conatus, quum gulam illi interstringere sinistra non posset, saltem invitū ac renitētem ad fenestram ab Henrifono (vti dictum est) patefactam eum tandem pertrahit. Sub ea fenestra forte tum transibant equos iam nunc conscensuri quotquot fuerant in comitatu Regis, cum e fenestra eos conspicatus, ac dextrum capitis latus dextrumque cubitum exertans, quanta per sicarium digitis insertis fauces illi præcludere adnitentem licuit, vocis contentione, exclamat. Sibi per prodicionem prope percimto subsisterent, ac suppetiatum decurrerent. Ea lamentabili voce audita, Regis que discrimine ab omnibus agnito, qui ad spectaculum luctuosum fenestram versus oculos coniecerant (nisi quod Comes scelerū caput Regem sibi visum aut auditum dissimulans, quid turbæ esset subinde rogitabat) universi re atroci & subita perculli in ædes incestas turmatim irrūpū: aliis nefandi sceleris autores execrantib⁹: aliis sese tanquā salutis Regi⁹ desertores, incusantib⁹. Ad Regē autē cū duē ducerent

rent viæ, frequens una, & pervulgata, per quam Rex ipse
ascenderat, altera infrequens & desueta, per quam ali-
quam multos annos nemo commearat: Dux Levinæ &
Comes Marriæ huius ignari per tritam illam festinarunt
sequentibus cæteris & familia Regis. Gowrius vero ipse
alteram illam in diversa ædium parte per scalas angustas
ante aliquot annos, nemine illac commeante occlusas:
nunc vero ad hanc impietatem exequendam ex com-
posito parcentes sibi suisque reservarat. Verum ille &
si Princeps Tragediæ editor, autorque: tamen quia quan-
tum poterat, suspiciones omnes a se segregare, & in-
vidiam simul ac infamiam facti in fratrem deriuare per-
cuperet, non adeo properabat: quoad mimum fabulæ
peractum existimavit. Interim Rex cum sicario fortiter
lucta contendere: magno animo resistere iniuriæ: imo in
superiore vt causâ ita conditione esse: Hentifono custos
de iam præ metu senon commovente, sed vtrum Princi-
pi suo, an herili & filio & fratri potissimum ferret opem,
parum pie addubitante. Atque a quo tanquam armato
& robustiore dudum sibi valde metuebat, illum è musæo-
lo in exterius cubiculum licet repugnantem protraxe-
rat, & bono suo regnique huius adnitente Genio, in ter-
ram postraverat. Et suo gladio ferire: perque gradus sca-
larum præcipitem dare iam iamque cogitabat: cum per
Ioannem Ramisæum impigrum certe adolescentem, &
non ita pridem affecclam Regium, intra limen cubiculi se-
se facientem, nova inopinâq; salutis spes affulsit. Ille enim
miserabili Regis clamore excîtus, cû & longius abesset
ab ædibus quam vt cæteros posset assequi: & falco Regis
quæ gestabat nōnihil eû remoraretur, nescius quâ potissi-
mū viam insisteret. forte incidit in illud ostiū quod in scala

rum imo Gowrio & suis, uti modo dictum, patebat ascendendum. Tum audito strepitu per scalas alcer diu & cubiculum ingressus, quod casu quodque patebat: sive ab Alexandro ad eadem appropinquante foribus indiligenter reclusis: sive ab Henrilo no ut foras se proriperet reclusis: sive de industria ad Comitem intromittendum patefcentibus: Regem & Alexandrum colluctantes deprehendit, & uter in eo certamine potior esset, contententes. Nec Regis imperium moratus, proditorem quem Rex adeo firmiter comprehensum tenebat, ut neque evadere, neque repugnare posset, pugiunculo ferit semel atq. iterum. Dein Rex ictu repetito male mulctatum foras protrudit. Verum ut cumq. sic demissum non deseruit Nemesis: sed quæ facinorosos à tergo insequi vulgò memoratur, huic iens ex adverso præfens creavit exitium. Nam cum per scalarum gradus vulnerat° descenderet, Thomas Areskinus eques, ille eximie in Regem fidei, de quo supra, & Hugo Heresius Doctor medicus ad subveniendum Regi festinantes, nec opinatio ei occurrunt. Et quia in hac proditoris & perfidie scena præcipui actoris partes eum sustinuisse sciebant, sine cunctatione irruentes in eum multis vulneribus confossum trucidant. Quod vero Thomas Areskinus eam viam tenuerit, quam desitam & parum visitatam diximus, hac occasione factum est. Cum Regis illa vox opem implorantis suorum aures attigit, continuo Areskinus certus quicquid eius esset fraudis, id omne ex Comitis ipsius officina prodiiisse, in illum iuxta se stantem involare: collum invadere: atque ad exheredem vitæ faciendum suum pugiunculum querere. Sed cum pugionem nec inveniret, ad venandum quam pugnandum instructior, domo profectus, & præconferta turba ad gladium educendum locum indipisci non posset, Comes suorum interventu facile ab

Areskiis

Areskino manu asseritur, factum igitur ab ista in collucta-
do mora, ut ceteri poene omnes Levinium & Marrium ad
succurrendum Regi laboranti festinantes præproperè se-
cuti, Areskint in anteverterint. Quem a suis derelictum, &
quam viam capesseret incertum, cernens e superiore loco
Ioannes Ramsæus, nominatim inclamat. Vulnerato enim
eiectioneque sicario, cum perspiceret, neq; Regem periculo
omni defunctum, neque audaciam adeo perditam his fini-
bus conquieturam, è scalarum summitate auxilia circum-
spiciebat. Itaq; Areskinum oportune sibi vitum recta ad
se properare iubet. Quo cum ille pergeret, Hugone Here-
sio familiarium intimo, & Wilsono quodam fratris famu-
lo, qui soli remanserant, consequi iussis: in ipso scalarum
vestibulo Alexandrum nacti descendētem, variis (vti dictū
est) plagis conficiunt: non aliud cum animam exhalaret
dictitantem, quam id facinus haudquaquam sibi imputan-
dum. Quo dicto haud dubie fratrem designabat, qui
primitus eam fraudem fraus esset. Eo autem interempto
ad Regem qua cœperant, recta contendunt. Ac vix dum
in cubiculum intro cesserant, Regem an satis salvus esset
percunctati: cum derepente Comes terribilissimum male-
ficii caput, perlato ad eum Regiorū nonnullos ascendisse
per eam viam secretiorem, quam sibi suisque patere voluit
& de fratris salute iam actum: impotentis animi effrenati-
onem diutius non dissimulans, imò sceleri manifesto sub-
sidium ab audacia petens, flagitiū quod arte non succe-
sserat, aperto Marte aggreditur. Etenim stipatus septē e suis
promptę audacię hominibus, eam manum satis idoneam
putās ad opprimendos tam pauculos, etiam armorum ge-
nere inferiores, ipse utramque manum stricto gladio &
caput galeam armatus, haberet illis in tergo: ac vestigiis
prope insilens, prius quam ad occludendum ostium cu-

biculatorium nacti essent, furibundus atq. alacer irruimpit. Ibi Stygia numina iurat omnibus qui intus essent malo facto pereundum: ac cum iniuriæ suæ, tum fratris interempti Manibus noxio illorum sanguine parentandum. Iam Rex ubi Comitem cum armatis vidit perrupisse in cubiculum, nullum discrimen, ne mortis quidem reformidans, certaminis aleam ultro deposcebat, ea solum premebat cura, quando inermis esset, quomodo honesta morte defungeretur, & non inultus occideret. Itaq. sedulo circûspicit, si alicunde gladium nancisci posset, quem parricidæ fauciato excidisse meminerat. At qui vnâ erant, non ignari tragœdiam omnem in Regis vnus caput comparatam, & quantum in omnes partes interesset illum non interire, id vnum studebant, ne quid illi humanitus accideret: præ ipsius incolumitate salutis suæ incuriosi. Ergo a tam præcipiti consilio Regem primum dehortantur, deinde cum apud virum rebus angustis animo non defectum verbis parum proficerent, salutari vi adhibita recusantem restituantemq. in fatalem illam domunculam intrudunt: simul ne tentaret egressionem, fores occludunt. Tum quatuor illi quos dixi Regiæ salutis vindices *ARESIVS*, *HERESIVS*, *RAMISÆVS* & *WILSONVS*, numero licet atque apparatu armorû impares, animis tamen causaque superiores, ad præliandum intra cubiculum gradum componunt: ac mox parricidas divini omnis humaniq. iuris violatores infestissimis armis sese invehentes fortiter excipiunt. Pugnatum est acriter magna utrinque animorum corporumq. contentione, Regiis sibi ante oculos ponentibus si vincerentur, honestæ mortis decus, at Regi interitum & regno foedissimam vastitatem: sin vincerent, rem, dignitates, opes & quæcunque a memore ac munifico Principe bene meritis expectanda sunt. Coniuratis contra vetus odium recenti detrimento in flammatum

tum reputantibus: & quod in ultimam rerum suarum desperationem essent adducti, vindictam, cædem ac sanguinē spirantibus. Atque ancipite Marte eò diutius est certatum, quod angustia Cubiculi non patiebantur sicarios totis congregi viribus, sed singulos cum singulis pænè confingere. Ad hoc, gladiatoria artis peritia in Comite, quæ in eo certamine rebus ex animi sententia gerendis plurimū illi profutura credebatur, in contrarium vertit. Ille enim lausista bonus binos assidue gladios circumrorando hostibus erat infestus: sed nec leviter officiebat suis, quos ne propius hostem accederent gyros suos agendo vehementer impediēbat. Post acerrimum tandem conflictum gladius a Ramisæo in Gowrii ipsius vitalia ira læthaliter adigitur, ut ne ad Divinum auxiliū implorandū vocem postea ullā emiserit. Ita ad Regios inclinavit victoria famulis ductore caeso fuga domo facessentib⁹: & cum pertinacissimus quisque vulnerat⁹ esset, reliquis Regiorū impetū sustinere nō aulicis. Sed neq. regiis incruēta fuit ea victoria: e quatuor enim illis, solus fratris Areskini famulus adolescens imberbis & studiis militarib. nō excultus (re tamen benè gesta) invulneratus decesserat: reliqui tres de meliore nota suum in Principe fortiter propugnando studium, & in pugnando acriter industriam, sanguine & vulneribus obsignarunt. Cuius in gloriae societatem ire Levinius, Marrius, & ceteri e comitatu Regio lubentia cum maxima cupissent, nisi tantum iis decus fortuna invidisset: quæ famam rebus pretiumque constituit. Illi enim per eam quam narrauimus viam tritam profecti, cum aditum ad Regem sibi undique interclusum reperissent: quod erat proximum exteriolem ianuam cubiculi ab Alexandro cum Regem eò primitus deduceret firmiter obseratam malleis e fabrica ferrea accersitis strenuè diverberabant. Quo in opere

occupati dum certamen illud acre intra cubiculum cernebatur, quod intus gereretur planè nesciebant: certe magno omnium animos occupante metu, se Regi in tanta mora enecto iam & conclamato sera allaturos auxilia. Nam cum duplici tabulatorum compage ianua constaret, & paries vicinus ex assamētis in converberando ictui passim cederet: neque fores facile perfringi poterant: neque ante dimidia tam horam aditus ad Regem patere, etiam Rege, & salutis suæ propugnatoribus, ne introcederent acriter obnitentibus. Permulti enim famulis & clientibus Gowrii cognita eius morte in vindictam proni, perqueras eas scalas irruentes, aditum quoque moliebantur in cubiculum: ad omnes qui intus erant antequam auxilia advenissent, obruncandos. Et perfecissent dubio procul cogitata, nisi Rex cū suis ea re prævisa (vt solent res adversæ periculorum cogitatione infirmos erudire) ne inermes cum armatis, faucii cum integris iniquam novi certaminis fortunam experiri cogeretur, fores contra impressionem hostilem spondæ oppositu muniissent. Ita factum ut magno cum molimine clausum cubiculi aditum, semel atque iterum frustra tentantes, inviti retrocesserint. At qui intus erant ab hoc aditu iam prope securi, etiam sentientes alterum cubiculi introitum obsideri & fores cōfringi: eam quoque vim hostilem existimantes sese pro virili principio opposuere. Verum & cū hi animis paullo sedatioribus ad percipiendas diverberantiū voces aures adhibuissent: & alteri feriendo fatigati paululum interquiescissent: agnitis invicem suorum vocibus, ut intra cubiculum admittantur utrique non gravatè adlaborant. Intromissi autem ubi vident Regem ex impiorū manibus ereptum, saluum ac incolumem, parricidam verò perniciosissimarum molitionum eveniū prostratum, manantibus præ gaudio

gaudio lacrymis, tum illi gratulantur debitum suis virtutibus, sed imprimis vitæ innocentissimæ actæ è discrimine præsentissimo foelicem exitum: tum isti non invident dignum talibus ausis, dignum detestabili perfidia atque execrabili impietate exitium. Ac confestim Rex genibus provolutus, inter suos circumsecus adgeniculantes medius in preces fusus, oratione religiosissima Deo immortalis egit gratias, quoddè periculo extremo nullis suis viribus aut consilio, sed eius vnus benignitate præter omnium expectationem emerisset. Quod scelus immanissimum non in suam modò perniciem, sed & publicam regni stragē calamitatemque redundaturum, in auctores sceleris benignitate sua retorisset. Neque solum salutem suam Deo liberatori acceptam retulit, verumetiam legitimū Divinæ in rebus tam desperatis beneficentiæ finem palàm præ se ferebat ac profitebatur. Hunc nimirum, vt æterna laude florentē virtutis suæ gloriā notabili incremento reddat illustriorem: & augeat aliis super alia operibus, in Divini nominis honorem, & populi sibi crediti incolumitatem cessuris. Neque istum vitæ suæ sicariorum sceleri ereptæ fructū exiguum computabat: vt viris fortibus & de ipso optime meritis adhuc gratiam referre posset. Inter hæc rumore tota vrbe manante de cæde Comitæ Urbis præfecti, excitatur tumultus a nonnullis ad arma concurrentibus, partim ex colluvie turbæ, quæ detrimenta publica voluptati & lucro solet habere: partim ex simplicibus & incallidis coniurationis causam & modum iuxta ignorantibus. His cum non deessent famuli & clientes Comitæ, qui irarum indulgentes, efferatos plebeiorum animos ad eandem sanguinem & vinicomburia inflammarent, horas aliquot sedari vix poterant: donec Rex ipse multitudinem per fenestras allocutus, monuit, vt domum quisque suam descenderet:

G

ret:

ret: quando ipse esset incolumis, nullam porro tumultu-
 andi causam esse. Magistratibus autem, & civibus aliquot
 honestioribus intra ades receptis omnem rei gesta ordi-
 nem exposuit: quibus cum ipsis ædibus fratrum extircto-
 rum corpora, eousque custodienda tradidit, quoad ille ali-
 ter statuisset. Prius tamen quam parat abitionem iubet
 alios e suis ecdes perlustrare: alios proditorum vestimenta
 excutere diligenter: si fortè literæ coniurationis indices,
 aut alia cogitata impietatis monumenta deprehendantur.
 Quam in curam dum incumbunt, primum in imo muscoli
 ad cædem destinati animadvertunt cavi, profundum &
 latebrosus, tabulatis leviter superintectum, & iuncis cõ-
 stratum, intus vacuum & inane: in quod parricidæ sine du-
 bio Regem demittere cogitabant: ut vel vincitum inibi iu-
 gularët, vel interemptum ita occulerent, ne indagantibus
 vllum appareret immanitatis vestigium. Deinde repertum
 in Comitisa pera marsupii, cui inerat libellulus chartaceus
 & cartulæ aliquot laxæ, non tegmini (vbi solet) impactus,
 sed pertenui membranæ consutis in thecæ modum effor-
 mata, solum impositus. In libello varia portenta Magica
 & nefariæ curiositatis carmina, partim Hebraicis, partim
 Latinis litteris erant descripta. In chartulis vero Dæmonũ
 ac immundorum Spirituum nomina, quos Gœtias studiosi
 solent arcessere atque invocare: utraque Comitisa ipsius
 manu exarata, in quibus admodum probabile est vnicum
 illi salutis fuisse præsidium. Cuius quidem rei coniecturâ
 capere licet, cum ex eo quod in illius morte apparuit in-
 dicio: tum magis ex aliis, quæ post deprehensa sunt docu-
 mentis. Observatum enim fuit in illius cæde, quandiu Ma-
 gicas eas voces sive characteres apud se habuit, nullum è
 vulnere cruorem emanasse: iis vero ademptis, vulnus eiec-
 tuisse largum cruorem, qui circumiectam humum late
 inunda-

inundaverit. At verò ex illis quæ Gulielmus Ryndus Comiti aliquando à studiis,arque in nupera in Germaniam, Italianam, ac Galliam peregrinatione comes perpetuus, publicè attestatus est, plus satis thic esse, cum damnaabiles has notulas promagis habuisse. Ille enim ex solempni cognitionis formula iuratus apud Iudices affirmavit, Comitem, ex quo tempore per ipsius absentiam illas Paduæ alicunde comparasset, ad extremum vsque diem vix vnquam domo pedem extulisse, nisi illas secum circumgestasset. Quod si vel ille egrediens domi per incuriam eas reliquisset: vel Gulielmus ex composito in peram non indidisset: tum irarum molem animo voluere, n per eadem vestigia reverti solitum: neque cuiquam nisi illis reciperatis aut animū aut vultum tranquillū ostendisse. Vbi verò ipse interdum (vi fit) in vestibus submurandis peræ exemptas manu tenens Comitem percentaretur, cui vsui aut bono eas conservaret, tum frementem, iraque æstuantem contempnim respondisse: Quid tibi homo hanc curatio est rem? Atque ex istiusmodi dictis moribusque, fatebatur Gulielmus se animum induxisse vt crederet, tam curiosam earum custodiam boni nihil portendere. Cum esset in Italia tristissimum pyctaciola ad ægritudines cispellendas conscribere: & amuleta gestare de collo propèdientia. Et quidem certe librorum quos improbatæ lectionis vocat Vlpianus, studio fuisse deditum, & Magicæ vanitatis vestigiis operatum, nimis liquidò evincunt, quæ Iacobus VVemissus Bongiensis, vir & fidei religiosus, idemque Comiti amicissimus ac intimus, de ipsius indole ac moribus interrogatus se per paucis ante hoc scelus diebus ex ipso audivisse coram sanctioris consilii Consiliariis etiam gravatus adseveravit. Nimirum in Italia fuisse illi consuetudinem cum homine erudito, & in Theologia versatissimo, qui tamē in

vulgus audiebat. Maleficus: a quo aliquam multa Naturæ
 arcana didicerit: ea scientia imbutum, posse serpentem ita
 excantare, ne commovere se queat, verbi Hebraici vi ac
 virtute, quod è Cabala Iudæorum hauserit. Posse etiam se
 se levi opera herbam transformare in carnem, quæ in cu-
 lices ac muscas statim evanesceret. Edeñ in item, ex viri
 mulierisque seminio extra vterum, animal perfectū posse
 procreari: aliasque eiufdem modi magicarum artium in-
 eptias & vafamenta callere. Quin & futurorum præsci-
 entiam, divinandique artem, quæ recondita huius Philo-
 sophiæ est apex: eodem testificante iactabat. Se enim Italo
 cuidam in familiarium cœtu incredenda de eo prædicâti,
 & maiora quam quæ consequi posset vel sperare: tum vt
 vanitatem hominis retunderet, tum vt eadem qua ille se
 efferebat scientia nō leviter imbutus adstantib⁹ appareret,
 prædixisse, & quo fato, & quam citò, & cuius criminis
 manifesto illi esset pereundum: atque huius prædictionis
 veritatem ipso mox eventu comprobata. Sed vt istam
 Camarinam ultra non moveam, illicitæ ac legum sancti-
 onibus damnatæ huiusce curiositatis infamia ab aliquot
 retrò seculis istam Ruvenorum familiam laborasse, notius
 est in vulgus quam vt probatione egeat. Atque in ea ex-
 cutienda eò longius provexit oratio, quò magis sit verifi-
 mile hinc illas esse lachrymas, hinc caput & fontem pes-
 simi facinoris, scilicet ab aliqua dictione Magica, & vesa-
 na cui usdam spe vaticinii. Itaque vt, vnde diverti eò recur-
 rat nat⁹ ratio, Rex parricidarum corporibus magistratuum
 custodiæ relictis, & tumultu populari tandem sine noxa
 cohibito, post Solem occasum vrbe discedens, Falcolandi-
 am versus iter ingreditur. Nec quatuor passuum millia
 processerat, cum fama rei gestæ per regionem finitimam
 didita, iunumeri omnium ordinum, equites pedites in
 viam

viam quæ Perthum ducit effusi, nocte licet obscura & cælo pluvio Regi veniunt in occursum, Iehovæ sospitatori gratias agentes, & quacunq; incederet faustis eum acclamationibus prosequentes. Quoquidem singulari in Principem studio ne ex ima plebecula homines, optimatibus atque è precipua nobilitate viris, concedebant. Nam ex eo genere hominum qui ad vecturam operas & equos solent locare, partim audito Regis discrimine, in equis ad subveniendum pro virili festinarunt: partim sarcinis de via abiectis, equos suos ea gratia aliis vtendos obtulerunt: alii vocis verborumque summa contentione, non destiterunt obvios omnes animare ad approperandum. Postridie autem, ea re multorum sermonibus celebrata, & rumore per vrbes longiusculè diffusas, dein in dies increbescente, exultans in hominum animis lætitia plerosque omnes suis sedib⁹ excitos, aut Falcolandiam, vbi Rex dies aliquot substitit, aut Edimburgum, quò deinde profectus, eius vel videndi vel salutandi ergò extulit. Qui vero suis se sedibus non commoverant, illi latum nuntii diem quàm poterant domi festum egere, & multiplici gaudio celebrare. Statim enim audito nuntio in ædem sacram omnes convolarunt. Ibi præeunte verbi divini præcone, Deo Alexicaco & liberatori, qui cum Principe rem ipsam publicam eventu crudelissimæ calamitatis liberasset, gratas grates egere: pro salute Regis impræsentiarum, & in posterum incolumitate supplicibus verbis orantes, vota nuncupantes: fausta que nomina & omina sibi spondentes. Dein peracta re Divina ignes per omnes vicos & compita accendebantur lætitiæ testificandæ. Tum tormentorum clangoribus æther, terra mareque reboare: sclopetorum classicorum tympanorumque vocibus vrbes circumsonare: pueri puellis immixti choreas ducere, & Io Io ingemi-

nare: Denique omnes omnium ordinum, ætatis, sexus, voce, vultu, totoque corporis habitu effusa lætitiæ significationem dedere. Atque publicum hoc gaudium eo profusus sinceriusque fuit, quod (contra quam in audacibus cœptis solet vsuvenire) nemo quisquam inventus cuiuscûque ordinis aut conditionis à parricidis in societatem cogitati maleficii adscitus. Ex septem enim illis qui cum Gowrio armati cubiculum ad Regem cum suis opprimendum irruerant, aliquot comprehensi atque ut capite luerent damnati, confessionibus & tormentorum vi expressis, & extra quæstionem habitis, non aliud attestati sunt, quam se alieni sceleris comites parendo factos: de Regis autem ipsius carne nec vnquam cogitasse, nec quod fuerit heri fratrisve super ea re consilium omnino intellexisse. Et si Henrisonum ipsum quem fratres Regis percussorem videtur designasse, omnem coniurationis causam & modum celarunt, quid mirum aliû neminem in conscientiam impietatis adscriptum. Quod magis audaciæ miraculo stupent omnes, duos sicarios, facinus tam immane, tam audax, & aleæ periculose adeo plenum, nullis consultoribus, nullis consciis aut adminiculatoribus aggredi auctos. Nam si naturam, si magnitudinem criminis intueare, similis esse vero populates sceleris non defuisse. Certè si probum ac probabile Quinti Maximi argumentum, quo solo memoratur defendisse in iudicio generum suum Aulum Attilium Calatinum, Soranorû oppidi proditione reum: *Prodicionem non vnius crimen esse, nam fieri non posse, ut proditor conscius non habeat. Nec frustra est quod lege continetur. Proditor ut torqueatur donec conscius, indicet.* Sed nimirum Comes devotus maleficis mystes, Circes prætigiatricis medicatum eum calicem hauserat, quem solet illis propinare, quos ad sacra sua opertanea semel admittendos censuit. Hoc ebrius demen-

demehtatusque nihil inausum aut intentatum sibi esse voluit, nihil arduum. inaccessum aut ineluctabile sibi, promittebat. Quid? quod Ryndus etiam pceptor hoc put licet est testatus. Comitem quoties peregre diserebat de officio viri prudentis in re ardua suscipienda, gerendaque tamquam ^{aliquis dicitur} & placitum inprimis ratum approbatumque tenuisse: Neminem in conscientiam audacis ancipitisque suscepti esse assumendum. Nam si mortales omnes consiliorum expertes habeas, tum metum non esse, ne conatus vel prodantur vel infringantur. Nihilominus ut si quid adhuc subesse infidiarum, id ex tenebris in lucem extraheretur: tum ut de Amplissimi Consilii sententia paricidarum condemnatio procederet, Ordinum totius regni conventus in Calendas Novembris indicitur. Ibi post accuratam disquisitionem monstruissimi flagitii scena omnium oculis prompta exposita, de manifestis & tanquam confesis, rei maxime capitalis more maiorum supplicium sumendum decernitur. Ergo æquabili Ordinum consensu fit decretum de paricidarum bonis publicandis, decoris maiorum solo æquandis, statuis revellendis: cadaveribus primum Edinburgi loco maxime conspicuo in cruce suffigendis, dein in conspectu populi membratim diffecandis: tum membris ad vrbes regni nobilissimas, Perthum, Taudunum & Sterlinum mittendis, ut contis confixa celeberrimis vrbium locis vnicuique spectanda & feris volucribus laceranda proponerentur. Ad damnandam quoque memoriam adiectum, ut quicumque essent cum proditoribus cognominis, gentilitium illud nomen cōmutarent, & novum sibi nomen adoptarent. Neque vero metuebant Ordines ne nimis crudeliter aut ultra humanitatis modum vesaniam tam diram vindicasse viderentur. Nam paricidii ait vetus Scriptor, *quo minus est credibile, nisi ostenditur, eo magis est*.

est, si convincitur vindicandum. Et certe quocunque animum aut oculos derigebant, omnia sceleris immanitatem, & damnatorum invidiam augebant. Prævidebant primum quam acerba, fæda & miserabilis futura esset toto regno rerum facies, si parricidæ cogitata perfecissent. Ex præteriti temporis recordatione sequētis statum animo præcipere non esse adeo difficile. Quinque Reges ex honoratissima Stuartorum familia, etiam eodē omnes prænomine, continuata serie invicem succedentes, in ipso ætatis aut flore, aut vigore extinctos acceperant: relictis semper regni hæredibus pueris aut impuberibus, qui per ætatem gerendis rebus non sufficerent. Horum in pueritia regnum externis, intestinisq; dissidiis miserrime exercitum. Nunc vero quum putaretur Numini probelitatum, quum hoc regis principatu, qui est sextus id nominis, insignem quandam apocatastasm & in optimum statum instaurationem omnia nobis pollicerentur: quum & moderata regni administratio annorum aliquot Halcedonia bonam omnibus spem affirmerent, optimum Principem non nisi vitæ satum, annisq; plenum, filio sceptrorum potenti relictum aliquando imperii falces: eundem inopinato fratrum immanissimorum scelere filio nondum septenni & subditis amantissimis eripi, omnium expectationes concidere, & regnum ex summa tranquillitate in turbidissimam tempestatem recidere, id verò putabant omnium miseriarum maximum & miserrimum fore. Neque enim aliud expectandum, quam ut tam salutaris syderis occasu sæva mox orta tempestas turbinibus adeo rapidis omnes regni huius oras ita cōquassaret, nihil ut sanum permaneret & integrum. Procures enim & Nobilitatis Duces prava ambitione certaturos quis summæ rerum præficeretur: puero ætate rebus administrandis adhuc immatura. Interim homines latrocinij affuetos regiones

giones vicinas agendo, rapiendo, infestas habituros. Etiam alios facinorib^{us} suis partiū studia prætētes, nullo iudiciorū metu, sacra, profana violaturos. Ita viros probos factionibus non addictos omnibus futuros præde: vulgus omni genere miseriarum conflictatum iri. Neque longius arcessendam funestam exemplorū memoriam. Vel nuperrimè hoc ipso Rege puero, civilium discordiarum incendiis omnia arsisse, quæ etiam nunc voveant plane esse restincta. Etiam huic maleficio colorem quasitum ab eo iudicio, quod minore Regis ætate in parricidarum patrem fuerit constitutum. Quod si improvisa hac tempestate iactata fuisset Re publica, illum quoque præfagiebant accessurum malis cumulum: quod ne vna quidem esset in promptu anchora (vt dicitur) sicca, quæ navis huius iactationē susteret: nemo vnus inter proceres gubernandi adeo peritus, vt in communi trepidatione bonorum studia eximie inclinare debeant ad gubernacula ei deferenda: nullus Theseus, qui Herculi succedens vel exuvias Heroicæ virtutis cum decore videatur gestare. Ad hæc accedebar, quod perspicerent Ordines Regis interitu maiorem in modum debilitari eam spem, quam Scoti tanquam certam ratamque alunt: & ad vicinarum gentium studia excitanda putatur non inefficax, Regi Scotorum ipsiusque posteris hæreditatem Imperii Anglicani Gentilitatis iure obventuram. Nam quis non intelligit? quantum interfit, virum habere ætatis perfectæ, virtute præstantem, Ingenio maturum, rerum agendarum experientem, industrium qui regendo, tutandoque Imperio consilio & viribus par sit (qualem summa Dei benignitate nobis datum iure gratulamur) Quam puerulum, per ætatis infirmitatem, ad tractanda regni gubernacula parum idoneum, exiguis viribus, imbecilli animo, alieno consilio minuta (vt solet) authoritate, in illa ætatula subnixum vel ad ius suum tutā-

H

dum

dum, vel ad iniurias suas vlciscendas & pœnas ab inimicis
 reposcendas. Sed est quod Angli Deo rerum suarum for-
 tunatori gratias & habeant & agant maximas, qui dum
 nonnulli ambigunt fortasse an legitimum hæredem iure
 suo debeant excludere, eos certum pignus habere voluit
 suæ in illo adversû hostes protegendo propensitatis. Nem-
 pe ipso repromissore vt acquiescant: neque vltra dubitent,
 vbi res feret, se ei regendos permittere, cuius consilia, etiã
 parum consulta gaudet fortunare Divinitas. Neque du-
 bito Deum istam mentem Reginae prudentissimæ civibus-
 que donaturum: vt hec tantum boni à se oblatum nolint
 averfari, sed in Rempub. conservandâ amplificandamque
 malint conferre: quem ille benignus respicit non respuen-
 tes, quo ille tam validis documentis clarissimisque ostentis
 ducit, alacriter eò sequentes. Quem vtrisque animum ex
 animo precatus, ad cætera quæ sceleris sceditatem auxe-
 rint, & parricidis conflaverint vehementius omnium Or-
 dinum odium, côm memoranda pergo. In quibus erat maxi-
 mē, tam proditoris, quam Regis ipsius persona. Indigna-
 bantur enim Ordines quod in audaciam tam sceleratam
 prorupisset is vir, quem omnium subditorum minimē pu-
 tassent tantum facinus ausurum. In homine agresti, aut
 barbaro, nec bonis artibus nec morib⁹ expolito, sed flagi-
 tiis cooperto, non videri adeo novū aut admirabile. Quia
 flagitiose crudeliterque patrata facinorosos non sinūt esse
 securos: sed in perpetuo iudiciorum metu vivo Principe
 versari cogunt, & Regium nomen iuxta ac imperiū per-
 horrescere. At in eo in quo nullam non modo probatissi-
 mi civis, sed & consummatissimi viri laudē in speciem de-
 siderasses, id scelus vt monstrosum, ita & inexpressibile. Qui
 claro genere natus, pietatis mysteriis imbutus a teneris,
 cum liberalium artium cognitione mores libero homine
 dig-

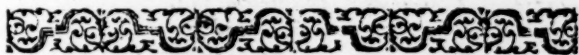
dignissimos ineunte adolescentia induisse visus. Qui peregre dein profectus, Germaniam, Angliam lustravit: Italiam, ac Galliam insidit: in omni politiore literatura tantū consequutus: ut exteros rapuerit in admirationem, popularium verò expectationē immane quantum commoverit. Ab hoc, inquam, homine, quem literati Mecenatem, populus patronum sibi sperabant: omnes Reipub. fore columen augurabantur, rem omnem publicam cum Principe labefactari: populum vna cum Optimatibus in mare miseriorum præcipitari: indelebilem ignominiam notam vniversæ genti iniuri ad posteritatem: quo satis digno supplicio vindicandum? Quod si isthæ cōiuratio inita fuisset adversus Principem in leges & iura insurgentem, aut cōsilia capientem de opprimenda publica libertate, cædibus grassari in subditos, aut direptionibus populum vexare sœtutum, tum æquiores in puniendo plerosque futuros. At verò qui iuraverit in caput eius Principis, cuius vita ad omnem memoriam esset commendatissima: qui tum omnibus numeris pietatis, prudentiæ, fortitudinis, integritatis absolutus, tum propter egregias istas in omni genere virtutes omnibus esset charissimus: qui alienam aut offensam populi voluntatem nunquam expertus. Huius Principis iugulum ferro qui petiverit, annon dignissimum sustinere, si quid est novissimo extremius? Præsertim cum is Princeps iniuriose nunquam ei fecerit aut dixerit: sed benignissimè semper habuerit, & de eo iam in patriâ reduce ram honestam ac splendidam ceperit opinionem, ut apud intimos non dubitaverit profiteri, se è Nobilitate illum præcipuè dignum iudicare, qui maturior ævi summum in Repub. togata dignitatis locum, hoc est, Cancellarii munus cum laude possit sustinere. Nam quòd paternæ cædis vlescendæ cupidine ad parricidium atrocissimum velut

& si quodam credatur abreptus: certe eam vindictæ cupiditatem iudicabant Ordines omni odio & acerbitate dignissimam. Etenim ut illa non attendantur, quæ tamen ad placandos animos exulceratos non exiguum sæpe solent habere momentum, supplicium de ipsius patre infirma Principis ætate, ac legitime sumptum, & veteres causas, si quæ essent offensionum, recentibus beneficiis superatas: id unum in hac causa satis valere differebant, Regem fuisse qui fecerit: quem a subditis in omnem causam esse inviolabilem Divina oracula, prudentum consulta, ipsa ratio, & utilitatis publicæ respectus, hominem in libris versatū, & iudicii non inopem inire debuerant. Philosophorum enim maximum hac esse sententia, Reges Divinæ Maiestatis imagine conspicuos & illustres, nulla re magis accedere ad Deum, quam eximia quæ ad eam contra violentiam prærogativa. In universi machina inferiora a superioribus indefessa agitatione moveri, quoad perveniat ad supremū illud Ens, quod ipsū immobile manens dat cuncta moveri. Nec aliter in regno inter magistratus unum aliquē eminere, cæteros omnes ad nutum suum ducere, movere, impellere validū: sed hæc tamen, ut ipse fortunæ dignitatisque suæ beneficio, vi omni extraria solutus sit ac liber. Inde esse illud Stoicorum sapientissimi: *Rex est, si nocentem punit, cede iniuria, si innocentem, cede fortuna.* Quemadmodum enim in illa Deorum Gentilium immensitate Antiquitas unū sibi eximium præ cæteris cōmenta est, qui fulmē fatūq. manu gestans omnibus imperiraret, omnia dispensaret, ipse edendis gestorum rationibus nulli obnoxius: ita in imperiis Deum singulares homines è cæterorū massa exemisse autoritate præcellentes, qui ipsius providentiæ substrati aliis modum imponent & leges darent: ipsi non nisi à Deo leges & imperii circumscriptionem accipientes, Atque

que hoc intuitu scripſiſſe. Poetam non vanè Reges in ipſo, imperium eſſe Iouis. Et acute a Saluſtius ingeſſu Tiberio apud Tacitum Non aliter hanc in ſummo imperio rationem conſtare quam ſi nulli reddatur. Itaque execrables eſſe & diris omnibus devovendos, qui non modo tollant illud quod in imperio putatur beatiffimum, non cogi: ſed & vim inferant, & violentas ſacrilegaſque Principibus adferant manus. Quid enim ut leges Portia & Cornelia à civis Romani capite vim omnem abſtinuerint: neque hoc ævo ullis legum præſidiis ſatis à vi tutus ſit ille, per quem iure ac legibus vivitur? Magiſtratus olim, quamdiu dignitate functi, non fas prehendere, in ius ducere, aut accuſare. Et noſtris moribus Regem magiſtratum verticem ac veluti dictaturam perpetuam obtinentem, & violari, & in privata cuſtodia haberi, & inauditum propè iugulari? Romæ Pontifices, Virgines veſtales, Religionis & Sacrorum ergò à vi capitali fuiſſe immunes: nec eſſe Principem inviolatum, quovis Pontifice magis ſacroſanctum: quem imaginis fulgore, & nominis ſui participatione ſuis venerandum Deus eſſe voluit? Neque enim alia ratione crimè illud quod Maiestatis appellatur, ſacrilegio præſtimum cenſeri, niſi quòd Principis iniuria tam Numen ipſum læditur, cuius in Rege cõſpicitur effigies, quam ipſa Regni ſacra polluuntur. Itaque apud Perſas Principali ſaſſigio tantum honorem habitũ, ut quicumq; Regi occurrebat, manum intra manicam contrahere neceſſe habuerit: tantum abſuit manum ut extenderit ad eum vinciedũ aut perdẽdũ, aut it digniſſimis modis habendum, Nam quod dicatur parricida iſte paternam necem iſſe vindicatum, an æquum eſſe, quia Rex ex legũ præſcripto in illius patrem animadverſerit, illum rursus præter mores ac leges, adverſus patrem publicum, patrẽ patriæ, patrem omnium parentum conſpirare? Iniurium

esse ob privatam iniuriam gubernatorem navis aut pro-
 retam vita interficere: quo perempto necesse sit non solum
 navim fluctuare & iactari: sed tum ipsum interfectorem,
 tum nautas & vectores deperire. Imo longè iniquissimum
 esse, ut pro sua quis iniuria in Rege subditos vlciscatur uni-
 versos. Regem, si cui dederit damnum aut malum, lædere
 eum ut privatum: ipsum violari non posse, nisi ut Principē.
 Eius personam omnium personas sustinere: ea violata om-
 nes simul regni incolas violari. Itaque prudenter monu-
 isse veteres, ferendas esse dominantium iniurias quomodo
 sterilitas, & nimii imbres, & cætera id genus mala divi-
 nitus immissa tolerantur: non autem vlciscendas: cum
 nulla subdito possit esse satis iusta causa interimendi Prin-
 cipis: *nullum tantum scelus quod sit parricidio vindicandum.* Hæc
 aliaque compluria Ordines qua privatim, qua publice,
 acute sapienterque cum disseruissent, tandem ab omnibus
 in eam itum est sententiā, quæ est apud Fabium. *Cum in his
 ius criminis cruciatus omnia commenta sit antiquitas, ceteriorem sa-
 men esse penam, quam culpam.* Nihilominus ea, quam memo-
 ravi, visa est quodammodo sceleri conveniens, ut domus
 exarnaretur: decora maiorum revellerentur: cadavera de-
 functorum membratim luerent: & gentilitij nominis
 memoria exemplo non inusitato obrueretur. Nam in ea
 conspiratione reprimenda quæ fuit Romæ ad Tarquinius
 reducendos, Brutum laudabiliter censuisse, nomen Tar-
 quiniolorum non placere: sed periculosum esse libertati, eo-
 que iuxta sustollendum, atque ipsam regni memoriam. Et
 M. Manlium ob regni affectationē de saxo Tarpeio præ-
 cipitatum, causam dedisse decreto: ne quem Patricium
 Marcum Manlium vocari liceret. Acerbum nimis & cru-
 dele videri, in liberos damnatorum animadvertere: quod
 tamen aliquando apud Macedones lege obtinuit: Durius
 & atro-

& atrocius scire in amicos & familiares: quod factum ab Alexandro in domesticos Parmenionis: a Dyonisio in amicos Dionisii Nerone in Plynii necessarios: a Tiberio in fautores Seiani: at nec durū, nec crudele Gentiles & cognomines sola nominis abolitione Principis familiæ scelus non tā luere quam subsentire. Vt ceteri a tam diro furore, quem prohiberi publicitus interest, metu cognitæ poenæ deterreatur. Quod quidē vt benignissim⁹ Deus faxit ab imo pectore vovco: aut si erit quisquam tam infausto providētiæ fidere natus: vt saltem adversus optimum Principem inclementer impietate cogitata atq. suscepta exitu nunquam desinant feliciore.

AD IACOBVM SEXTVM SCOT-
RVM REGEM, A NEFARIA

*Fratrum Ruvenorum Coniuratione,
divinitus servatum,
SOTERIA.*

ESS E tuam cura superis IACOBE salutem
Quis neget? aut iam non speret pia numina nostris
Mensuram positura malis? miserisque nec ultra
Irasci, aut surdas avertere questibus aures?
Divini quis non hac argumenta favoris
Certa vides? qui te tantis IACOBE periculis,
Nōsque (diem tibi si clausissent fata) futuris
Cladibus eripuit: furysque minacibus Orci.

Scilicet ille opifex rerum, vindexque scelestum,
Principis Infantis populisque misertus: iniquum
Frustrari eventus voluit scelus: ipsaque fraudum
Veris in authores molimina: spesque malignas,
Consilij pravi damno levare secessit.

H 4

Fortunam

Fortunam sceleris pnduit, tantoque magistro,
 Imperium spolare tuum non ausa: reverti
 In prouum nec passatam: maiora reseruat
 Fata tibi: Scotosque tuos meliora deinceps
 Omnia ians sperare iubet te sospite: tecum
 Thura nouo, purisque animis, si vota licemus
 Soluamusque litata Deo, nec nostra salutis
 Immemor accepta improbitas, accendere pergat
 Numinis arsuras pœnis grauioribus iras.
 Ergo sacris date thura focia, totisque resultet
 Æther Io, latumque templis Peana quotannis
 Illa dies reuouet, minioque notatur & antro:
 Qua DEU Sirata eluctantia fulmina dextra
 Continuis claustris: Iuratque tartara nostras
 In clauas, & speratam rapido ore ruentes
 In pradam Eumenidas: alia compescuit offa,
 Quin alacres certent votis, sub Sole cadente
 Quasunque amplexus reliquo diuisti ab orbe
 Oecanus gentes: latentur ab hostis iniqui
 Seruatum insidijs, ius, fas, natura polusque
 Quem dominum sperare volunt, tandemque sub illo
 Principe pacatis felicia secula terris.

At tu qua primo nascentem luminis haustu
 Scotia lactasti: teneros diademate crines
 Cinxisti, tot iam magnis sudoribus, alma
 Pacis & imperij tam nobile pignus, ab amnis
 Fovisti gremio: & tecum commune periculum
 Evasisse vides: cohibet pacalis oliva
 Fronde comam: fideans peioris murmura fame
 Et Regi gratare tuo: Non infior unquam
 Latitia data causa tua: solatia sente
 Seruati moveant Regis, soloque nocentum
 Sanguine, discussa nostris cervicibus ira
 Numinis, & diri convulsa potentia sati:
 Sine animo verses, in te quas monstra baratri,

Principe

CARMINE HEROICO.

Principe sublato surmas aciemque parassent:
Vique ruerescens civilis vulnere Mavors,
In tua iam propriam converteret ilia dextram,
Charaque cognato generis consortia ferro
Dirimeret, viros sceleraret sanguine manes,
Oppida vastaret, pulsus viduata colonia
Rura inculta daret, neglectos undique moëstis
Funeribus cumlaret agros, vrbesque ruinis
Fœdaret, nec iam ferro, flammave, fameve,
Per fas perque nefas quicquam liquisset inausum:
Hinc hydis bacchata suis civilis Enyo
Inde peregrino grassata licentia ferro.

Sed superi vetnere minas: struque nocentum
Sanguine placati, medio in discrimine Regi
Præsentem docuere Deum: nec fontibus usquam
Securum tui mihi dari: nec fraudibus umbram,
Quam non innocua lux & vix vivida mentis
Detegat, aut scelerum quas non eluserit artes.

At non illa dies unum modo corpus ab umbris,
Sed populos vrbesque una sub clade iacentes,
Totaque tartareo da limine Regna retraxis.
Usque adeo meritis fumant altaria flammis,
Et cumulata suis communi gaudia votis
Iure tui in partem poscunt IACOBÆ triumpho
Assumi, tecumque pari sua færa saluo
Conferre, & cunctis donari aponere templis.
Nec segnes in vota ruunt, quæ publicæ castis
Paxque salusque animis sedet, & sua commoda pendunt
Communi librata bono: vix fama pericla
In vulgus trepidis succincta pavoribus alas,
Manavit, dubioque tua rumore salutis
Auribus ingemuit: cum protinus undique totis
Plebs effusa vijs: vrbesque agrosque relinquunt

I

Gratandi

Gratandi studio: luctusque mosque gaudia miscent:
 Tempa hymnis resonant: & fervent compita flammis:
 Nobilitas studiosa tui: patresque togati,
 Latitiæque metuque avidi contingere dextram
 Sospitis accurrunt: quocunque incedis, in armis
 Obvia latantes effundunt oppida cives.
 Non ita roriferi glebis sitientibus imbres:
 Non portus rabido iactatis aequore nantis:
 Non agro sit grata salus: non umbra sub æstus
 Vt tuus aspectus populo saluæque triumphus.
 Ipse etiam Oceanus, Zephyris crispantibus undas,
 Alludit reduci, atque armatis undique turmis
 Littora cingentis populi ne vota moreretur:
 Iam ressuas tardavit aquas: portuque residit
 Serius, & nostris sua murmura plausibus addis.

Nec tua gratatur tantum tibi Scotia: quin se
 Lætitiæ gaudere inam testatur: & optat
 Angliæ, tuo hoc discas ut cantior esse periclo,
 Atque adeo ne quid votis sollemnibus absit
 Ad cumulum: hos inter populos proceresque patresque
 Quæ tenerum Aoniis te formavere sub antris,
 Et penitus sacros puero infundere liquores,
 Parnasso adveniunt, sociæ cum Pallade Musæ:
 Tempora succincta lanro, nodantur in aurum
 Indociles errare coma: comitantur cuntes
 Naiades Dryadesque, & spretis Dorides undis,
 Thymbræo ductante eborum: festosque canoram
 Ad numeros pulsante tyram, cui concinit æther,
 Et lævis molles arriident floribus herba.
 Iamque silente choro: quò sidere fulserit ortus
 Contemplata tuus, præsagæque sasa revolvens
 Uranie, erecto vultu sic fausta precatur.

Rerum æternæ parent, qui quò velis omnia nutu

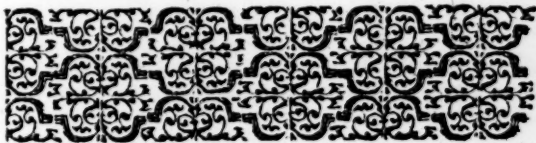
Inflectis

CARMINE HEROICO.

47.

*Influctis regumque animos & sceptratueras:
Da Regi decus & vires: da iuris & aequi
Nesse vias: ne fraude scelus, vel aperta malorum
Vis noceat: mentem pietas, clementia dextram,
Iudiciumque Astraea regat: Patientia corpus:
Integritas mores: pectus Prudentia, linguam
Gratia componat: bellum Victoria, pacem
Copia fortunet: populus cum Principe certet
Officijs, cultus ille, hic certet amore: nec unquam
Publica privatis concedant commoda curis.
Artibus his quascunque dies denexior ambit,
Nestoreo felix regat Oceanitides aeo.
Nemo modum vita transmissis computet annis:
Ille dies natalis erit, quò fata propinqua
Eripuere neci: ut longaequum sero senectae
Fessus, sidereas terras migrabit in arces,
Accipiat patris exemplum, tradatque nepoti
Filium: & longocurrentibus ordine fati,
Imperio patriis teneant virtutibus Orbem,
Nati natorum, tum qui nascentur ab illis.*

AMEN.

CARMINE HEROICO.

1. The first step in the process of the scientific method is to make an observation or ask a question.

ZEN

